

- Miljøgodkendelse til
Ellesgaard,
Ibskervej 35,
3740 Svaneke.

Kolofon: Bornholms Regionskommune; Juli 2010

Udarbejdet af:	Teknik & Miljø
Layout & Tryk:	Teknik & Miljø
Journalnummer:	09.02.15P19-0087
Sagsbehandler:	Helle Thers
Kortbilag:	Kort & Matrikelstyrelsen

Ellesgaard

Ibskervej 35
3740 Svaneke
Ejendomsnummer: 4000110913
CHR nr.
CVR nr. 83358912
P-nr. 1002669157
Mobilnr. 40942065
E-mail: bjerregaard@c.dk

Miljøgodkendelse til Ellesgaard

Godkendelsesdato: 14. juli 2010

Juli 2010

Indholdsfortegnelse

Miljøgodkendelse til Ellesgaard	5
1 Generelle vilkår	5
1.1 Vilkår vedrørende drift og indretning.....	5
1.2 Vilkår vedrørende årsproduktion.....	6
1.3 Vilkår vedrørende information og ændringer på ejendommen.....	6
2 Vilkår vedrørende produktionsanlægget.....	7
2.1 Staldinventar- og drift.....	7
2.2 Ventilation.....	8
2.3 Rengøring af staldanlæg.....	8
2.4 Lugt og ammoniak	8
2.5 Vilkår vedrørende gyllebeholdere	8
2.6 Gødningsopbevaring	8
2.7 Gyllehåndtering.....	9
2.8 Udspredning af gylle op til byzone	9
2.9 Spildevand og overfladevand.....	9
2.10 Uheld og risici.....	9
2.11 Støjkluder.....	10
2.12 Skadedyr	10
2.13 Støv	10
2.14 Oplag af olie, affald, pesticider og øvrige kemikalier	11
Olie.....	11
Affald	11
Sprøjtemidler og medicin	12
3 Vilkår om udsprængningsarealer.....	12
4 Vilkår vedrørende bedst tilgængelige teknologi/Renere teknologi.....	12
5 Vilkår vedrørende tilsyn, kontrol og egenkontrol	13
Godkendelsens forudsætninger – miljøteknisk beskrivelse	14
6. Beskrivelse af produktionsanlægget og bedriftens arealer.....	14
6.1 Ansøger og ejerforhold.....	14
6.2 Husdyrbruget.....	14
6.3 Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold.....	14
6.3.1 Landskabelig placering af Ellesgaard.....	14
6.3.2 Ellesgaards placering i forhold til forskellige bygge- og beskyttelseslinier, fredninger mm.....	15
6.4 Ejendommens bygningsanlæg	16
6.4.1 Produktionsanlægget	16
6.5 Ejendommens husdyrhold.....	18
6.6 Opbevaringskapacitet	18
6.6.1 Produktion af husdyrgødning	18
6.6.2 Ejendommens opbevaringsanlæg.....	18
6.7 Bedriftens landbrugsjord.....	19
6.7.1 Harmoniareal.....	19
6.7.2 Arealkrav	20
7 Beskrivelse af produktionens ressourceforbrug.....	20
7.1 Energi.....	20
7.1.1 El.....	20
7.1.2 Olie	20
7.2 Vand.....	21
7.3 Gødning.....	21
7.3.1 Husdyrgødning.....	21
7.4 Foder og foderopbevaring	21
7.5 Såsæd.....	21
7.6 Kemikalier og pesticider.....	22
8 Fleksibilitet	22
9 Forventede reststoffer og emission fra anlægget	22
9.1 Husdyrgødning.....	22
9.2 Kvælstofudvaskning.....	22
9.2.1 Overfladevand – Nitratklasse.....	22
9.2.2 Grundvand – nitratfølsomt område	22
9.3 Fosfor.....	22

9.4 Ammoniakfordampning.....	23
9.5 Lugtmission.....	23
9.5.1 Vedvarende lugtkilder	23
9.5.2 Periodiske lugtkilder	24
9.6 Støvmission	24
9.7 Støjkilder.....	24
9.7.1 Vedvarende støjkilder.....	24
9.7.2 Periodiske støjkilder	24
9.8 Lys.....	24
9.9 Transport.....	25
9.9.1 Intern transport.....	25
9.9.2 Ekstern transport.....	25
9.10 Fluer og skadedyr	25
9.11 Spildevand.....	26
9.12 Affald	26
9.12.1 Olie- og kemikalieaffald	26
9.12.2 Animalsk affald	26
10 Risici.....	26
11 Egenkontrol og Management	27
12 Husdyrbrugets ophør.....	28
Vurderinger.....	28
13 Vurdering af produktions miljøpåvirkning.....	28
13.1 Kvælstofpåvirkning.....	28
13.1.1 Overfladevand.....	28
13.1.2 Grundvand	28
13.1.3 Vandløb og søer.....	29
13.2 Fosforudledning	29
13.3 Ammoniakdeposition til naturarealer	29
13.4 Pesticidpåvirkning.....	31
13.5 Påvirkning af bilag IV arter.....	31
14 Vurdering af ressourceforbrug og affaldshåndtering.....	32
15 Vurdering af lugt-, støv-, støj-, flue-, transport- og lysgener.....	32
16 Vurdering af anvendelse af bedste tilgængelige teknik	33
17 Vurdering af hensynet til de landskabelige værdier.....	37
18 Vurdering af tiltag ved ophør af husdyrbruget.....	38
19 Vurdering af alternativer til beskrevet produktionsudvidelse.....	38
19.1 Alternative løsninger.....	38
19.2. 0-alternativ	38
20 Afværgeforanstaltninger	39
20.1 Fodermæssige forhold.....	39
21 Samlet konkluderende vurdering.....	39
22 Generelle forhold.....	40
22.1 Tidligere offentliggørelser	40
22.2 Klagevejledning	40
Bilag 1 – udspretningsarealer til Ellesgaard	41

Miljøgodkendelse til Ellesgaard

Bornholms Regionskommune giver hermed godkendelse i henhold til Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug samt tilhørende bekendtgørelse nr. 648 af 18. juni 2007 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug og bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. samt bekendtgørelse 736 af 30. juni 2008 om ændring af bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.

Svineproduktionen på Ellesgaard kan udvides fra 300 årssøer, 7200 smågrise (6,5-26 kg), 4800 slagtesvin (7,5-32 kg) til 10.000 smågrise (7,5-32 kg) og 8344 slagtesvin (32-107 kg), hvilket svarer til en udvidelse fra 225,10 dyreenheder (DE) til 281,38 DE. I forbindelse med udvidelsen bygges ingen nye stalde eller opbevaringsanlæg til husdyrgødning.

1 Generelle vilkår

Denne godkendelse omfatter samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på ejendommen Ellesgaard, Ibskervej 35, 3740 Svaneke. Til ejendommen er tilknyttet husdyrproduktion vedrørende CHR nr.74906, og ejendommen er desuden knyttet til CVR nr. 83358912 samt P-nr. 1002669157.

Bedriften skal til enhver tid leve op til gældende regler, love og bekendtgørelser – også selvom disse regler eventuelt måtte være skærpende i forhold til denne godkendelse.

Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 2 år fra denne afgørelses meddelelse. Med ”udnyttet” menes, at det ansøgte byggeri er taget i brug og der er indsat et dyrehold svarende til opstart af den ansøgte produktion. Den fulde årsproduktion behøver således ikke være opfyldt 2 år efter meddelelsen af godkendelse.

Bedriften skal underrette tilsynsmyndigheden således:

- Når besætningen er nået op på 281,38 dyreenheder
- Besætningens/produktionens størrelse den 14. juli 2012 (2 år efter godkendelsens dato)

Med denne miljøgodkendelse følger 8 års retsbeskyttelse. Dato for retsbeskyttelsens udløb 14. juli 2018. Vilkårene kan dog til enhver tid ændres efter reglerne i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug § 40 stk. 2.

I denne godkendelse er der indarbejdet fleksibilitet i forhold til besætningssammensætningen og fleksibilitet i forhold til ind- og afgangsvægt på slagtesvinene.

Virksomhedens miljøgodkendelse skal, jf. § 17 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering. Den første regelmæssige vurdering skal dog foretages senest, når der er forløbet 8 år. Det er planlagt, at foretage den første revurdering i 2018.

Denne godkendelse skal være kendt af den daglige driftsansvarlige og andet personale med tilknytning til husdyrbruget.

1.1 Vilkår vedrørende drift og indretning

1.1.1 Virksomheden skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af den miljøtekniske beskrivelse og med de ændringer, der fremgår af godkendelsens vilkår.

- 1.1.2 Der skal til stadighed tilstræbes en god staldhygiejne, herunder sikre at stier holdes tørre, samt at staldene og fodringsanlæg holdes rene. Klimatiske forhold fx meget høje temperaturer kan medføre at grise gøder i et større areal af stien.
- 1.1.3 Drikkevandssystemet skal drives og vedligeholdes, således at unødigt spild undgås i videst muligt omfang.
- 1.1.4 Håndtering af gylle skal foregå under opsyn, således at spild undgås, og der tages størst muligt hensyn til omgivelserne.

1.2 Vilkår vedrørende årsproduktion

- 1.2.1 Svinebruget tillades drevet med et dyrehold på maksimalt 281,38 DE, der fordeler sig på 10.000 smågrise (7,5-32 kg) og 8344 slagtesvin (32-107 kg).

Inden for dette produktionsniveau tillades afvigelser i ind- og afgangsvægt, så længe det maksimale antal DE ikke overskrides. Indgangsvægten må variere mellem 27 og 32 kg og afgangsvægten må variere mellem 105 og 110 kg som gennemsnit over året. Det maksimale antal dyreenheder på 281,38 DE må ikke overskrides.

1.3 Vilkår vedrørende information og ændringer på ejendommen

- 1.3.1 Ændring i ejerforhold (eller hvem der har ansvar for driften) skal meddeles til kommunen. Drifts-, indretnings- eller bygningsmæssige ændringer, der er relevante i forhold til godkendelsen, skal anmeldes til kommune inden gennemførelsen. Kommunen vurderer om de aktuelle planer for ændringer/udvidelse kan ske indenfor rammerne af denne godkendelse.
- 1.3.2 De vilkår der vedrører driften, skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften.

Godkendelsens forudsætninger (miljøteknisk beskrivelse) og miljøvurderingen tager udgangspunkt i de udbringningsarealer, der fremgår af kortbilag 1. Det samlede udspretningsareal udgør 286,9 ha, se tabel 1 nedenfor. Der må udbringes husdyrgødning på de arealer på den pågældende bedrift som fremgår af bilag 1.

Tabel 1: Udspretningsarealer til produktionen på Ellesgaard

Ejerforhold	Adresse	Matrikel & Matrikuleret areal (ha)	Udspretningsareal (ha)
Ejet	Ellesgaard Ibskervej 35 3740 Svaneke	57 mfl. Ibsker 84,7 ha	71,6
Ejet	Naskegård Paradisbakkevejen 2 3740 Svaneke	41a Ibsker 45,7 ha	45,68
Ejet	Aspevej 27 3751 Østermarie	53a Østermarie 35,5 ha	14,4
Forpagtet	Aspevej 27 3751 Østermarie	53a Østermarie 35,5 ha	2,5
Forpagtet	Brogård Svanekevej 32 3740 Svaneke	36a mfl. Ibsker 47,7 ha	39,4
Forpagtet	Ellesminde Oksemyrevejen 8 3740 Svaneke	26b mfl. Ibsker 6,6 ha	4,2
Forpagtet	Oksemyrevejen 1 3740 Svaneke	28b Ibsker 10,6 ha	9,14
Forpagtet	Sdr. Årsdalevej 3 3730 Nexø	36c mfl. Ibsker 24,1 ha	22,85
Forpagtet	Nørremarksvej 15 3730 Nexø	89 Ibsker 1,9 ha	1,1
Forpagtet	Klinteby Kirkevej 2 3730 Nexø	40a mfl. Ibsker 64,7 ha	28,6
Forpagtet	Stenbrudsvej 33 3730 Nexø	62a mfl. Ibsker 21 ha	20,4
Forpagtet	Smedegårdsvejen 1 3730 Nexø	133h Ibsker 3,2 ha	2,9
Forpagtet	Nørremarksvej 3 3730 Nexø	62L Ibsker 5,0 ha	3,8 ha
Husdyrgødningsaftale	Fløjlegård Nordvangen 2 3730 Nexø	28a Ibsker 20,33 ha	20,33
I alt			286,9

1.3.3 Ændringer af udspretningsarealet, skal anmeldes til Bornholms Regionskommune, der vurderer, hvorvidt de nye arealer er mere sårbare end de nuværende. Fristen for anmeldelse af nye arealer er 1. august forud for det planår, hvor arealerne ønskes anvendt.

2 Vilkår vedrørende produktionsanlægget

2.1 Staldinventar- og drift

2.1.1 Der skal etableres overbrusningsanlæg ELLER højtryksanlæg, hvor staldluften tilføres forstøvet vand i samtlige stalde.

I stalde til smågrise, avls- og slagtesvin taget i brug efter 1. juli 2000 er det et lovkrav, at der til grise over 20 kg opsættes overbrusning eller andre foranstaltninger, der giver grisene mulighed for køling. (§ 4 i lov nr. 104 af 14. februar 2000 om indendørs hold af smågrise, avls- og slagtesvin).

2.2 Ventilation

2.2.1 Ventilatorer skal renholdes og rengøres inden hver indsætning af nyt hold dyr. Nævnte skal fremgå af egenkontroljournal.

2.3 Rengøring af staldanlæg

2.3.1 Der skal opretholdes en god staldhygiejne. Bygninger, anlæg og omgivelser skal renholdes, således at lugtgener begrænses mest muligt for de omkringboende.

2.4 Lugt og ammoniak

2.4.1 Såfremt der efter kommunens vurdering opstår væsentlige lugtgener, der vurderes at være væsentlig større end der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen meddele påbud om, at der skal indgives og gennemføres projekt for afhjælpende foranstaltninger.

2.4.2 Kravet om 25% reduktion på ammoniaktabet fra stald og lager skal opfyldes, og til opfyldelse af dette krav har ejeren af Ellesgaard valgt følgende teknologi: Et gyllekølings, der har en drift tid på minimum 8000 timer om året.

2.4.3 Anlægget udstyres med timetæller til registrering af anlæggets faktiske antal drifttimer, pr. kølekompressor.

2.4.4 Der etableres gyllekøling under 984 stipladser i klimastaldene og under 416 stipladser i slagtesvinestalden fra 1976. Gyllekølingsanlægget skal have en NH_4 effekt på minimum 30%.

2.4.5 Der skal inden i brugtagning af stalden indsendes dokumentation til Bornholms Regionskommune, Teknik & Miljø for effekten af den valgte teknologi lever op til de i vilkår 2.4.1 og 2.4.2 stillede krav.

2.4.6 Faste konstruktioner til opfyldelse af den i vilkår 2.4.1 og 2.4.2 valgte teknologi skal være etableret og taget i brug senest samtidig med, at den godkendte udvidelsen er gennemført og i drift.

2.4.7 På tilsynsmyndighedens forlangende skal den driftsansvarlige fremvise dokumentation for etablering af de i vilkår 2.4.3 valgte teknologier i form af faktura eller anden form for dokumentation, som kan sidestilles hermed.

2.5 Vilkår vedrørende gyllebeholdere

2.5.1 I forbindelse med tømning af beholderen kan det være vanskeligt at etablere et nyt flydelag, og der accepteres en periode på 2 uger uden tæt overdækning. Efter omrøring og udbringning i øvrigt accepteres en periode på 7 dage efter seneste omrøring eller konstateret manglende overdækning.

2.6 Gødningsoptbevaring

2.6.1 Der skal altid være en opbevaringskapacitet for fast og flydende husdyrgødning på mindst 9 måneder på husdyrbruget

2.7 Gyllehåndtering

- 2.7.1 Ved håndtering af gylle gennem ikke-faste installationer, der ikke lever op til § 18 i bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 om husdyrhold og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v., skal dette foretages under konstant opsyn, således at evt. brud straks opdages og pumpningen i så fald afbrydes.
- 2.7.2 Såfremt der ved en eller flere af gyllebeholderne er etableret fast pumpeudstyr, skal elinstallationen indrettes, så at pumpen ikke kan startes utilsigtet.
- 2.7.3 Hvis der er monteret fjernbetjent pumpeudstyr på en eller flere af gyllebeholderne, skal der være monteret en anordning, der sikrer at pumpen slår fra automatisk, når der er pumpet, hvad der svarer til indholdet af en gyllevogn. Der kan alternativt etableres en anordning, som sikrer, at pumpen kun kan startes, når der står en gyllevogn under udløbet – og at der kun kan pumpes en mængde svarende til en gyllevognfuld.

2.8 Udspredning af gylle op til byzone

- 2.8.1 Husdyrgødning må ikke udbringes på lørdage samt søn- og helligdage på arealer, der ligger nærmere end 200 m fra byzone.

2.9 Spildevand og overfladevand

- 2.9.1 Tagvand kan ledes direkte til vandløb eller sø. Overfladevand fra øvrige befæstede arealer skal passere et veldimensioneret sandfang inden udledning til dræn, vandløb eller sø (kræver særskilt tilladelse).
- 2.9.2 Spildevand fra rengøring af stalde og lignende skal ledes til samletank eller gyllesystem og anvendes i henhold til reglerne for husdyrgødning i bekendtgørelse for husdyrhold og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. (Bek. nr. 1695 af 19. december 2006).
- 2.9.3 Vask af maskiner og redskaber uden gødningsrester skal ske på fast vaskeplads. Vaskevandet kan, mod særskilt tilladelse, udledes til dræn, dog skal vandet forinden udløbet gennemgå rensning i et veldimensioneret sandfang og en godkendt olieudskiller.
- 2.9.4 Al vask af maskiner, redskaber, hvorfra der kan forekomme gødningsrester og sprøjterester skal foregå på støbt, tæt plads med bortledning af spildevandet til opsamlingsbeholder. Udbringning skal ske jf. bekendtgørelse for husdyrhold og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. (Bek. nr. 1695 af 19. december 2006).

2.10 Uheld og risici

- 2.10.1 Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, er der pligt til øjeblikkeligt at anmelde dette til: 112 eller Bornholms Politi, tlf.: 114
- 2.10.2 Der er udarbejdet en beredskabsplan for Ellesgaard som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Denne beredskabsplan skal vedligeholdes så oplysningerne i den altid er opdateret.

2.10.3 Såfremt planen ikke foreligger på tidspunktet, hvor godkendelsen meddeles, skal den indsendes til tilsynsmyndigheden senest én måned efter meddelelse af godkendelsen.

2.11 Støjkilder

2.11.1 Virksomhedens bidrag til støjbelastningen i omgivelserne må ikke overstige følgende værdier, målt ved nabobeboelser eller deres opholdsarealer:

Mandag-fredag Kl. 7-18 (8 timer)	Alle dage Kl. 18-22 (1 timer)	Alle dage Kl. 22-7 (½ timer)	Alle dage Kl. 22-7
Lørdag Kl. 7-14 (7 timer)	Lørdag Kl. 14-18 (4 timer) Søn- og helligdag Kl. 7-18 (8 timer)		Maksimal værdi
55 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)	55 dB(A)

2.11.2 Støjbidraget (bortset fra maksimalværdien) måles som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A) (re. 20 µPa). Tallene i parenteserne angiver midlingstiden inden for den pågældende periode.

2.11.3 Virksomheden skal, for egen regning, dokumentere, at støjvilkårene overholdes, hvis tilsynsmyndigheden finder det påkrævet. Dokumentation for overholdelse af støjkravene kan være i form af målinger i ejendommens omgivelser (under fuld drift) eller kildestyrkemålinger ved de enkelte støjkilder kombineret med beregninger efter den fælles nordiske beregningsmodel for industristøj.

Kravet om dokumentation af støjforholdene kan højst fremsættes en gang årligt, med mindre den seneste kontrol viser, at vilkår nr. 2.11.1 ikke kan overholdes. Støjmålinger skal udføres som beskrevet i Miljøstyrelsens til enhver tid gældende støjberegningsvejledning og foretages i punkter som forinden aftales med tilsynsmyndigheden. Støjmåling skal udføres af et akkrediteret firma.

I våde høst år kan behovet for tørring af korn og andre afgrøder være så stort, at det er nødvendigt at lade blæserne køre i døgndrift. Særligt ved køling af korn kan det være nødvendigt at gøre det om natten, da temperaturen om dagen er for høj til, at der kan køles.

2.12 Skadedyr

2.12.1 Der skal på ejendommen foretages effektiv fluebekæmpelse som minimum i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Statens Skadedyrlaboratorium. Bekæmpelsen skal desuden foretages på tilsynsmyndighedens forlangende.

2.12.2 Opbevaring af foder skal ske på sådan en måde, så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.).

2.13 Støv

2.13.1 Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens eget areal.

2.14 Oplag af olie, affald, pesticider og øvrige kemikalier

Olie

- 2.14.1 Olietanke skal stå på et for olie vanskeligt gennemtrængeligt underlag, og som minimum være overdækket med et halvtag.
- 2.14.2 Opbevaring af diesel/fyringsolie i overjordiske tanke skal til enhver tid ske i en typegodkendt beholder, som står overdækket på fast og tæt bund, således at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
- 2.14.3 Tankning af diesel skal til enhver tid ske på en plads med fast og tæt bund, enten med afløb til olieudskiller eller således at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
- 2.14.4 Olie skal opbevares på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for forurening.

Affald

- 2.14.5 Arealerne omkring bygningerne og tilkørselsveje skal holdes ryddelige og fri for affald.
- 2.14.6 Affald skal opbevares og bortskaffes efter BOFA I/S's regulativer.
- 2.14.7 Der må ikke foretages afbrænding af affald på ejendommen. Det gælder dog ikke afbrænding af affald, der er tilladt i medfør af BOFA I/S's affaldsregulativ (haveaffald)
- 2.14.8 Virksomhedens medicinaffald, veterinært affald m.v. skal opbevares utilgængeligt for uvedkommende. Affaldet skal bortskaffes efter BOFA I/S's regulativer.
- 2.6.2 Bekendtgørelse nr. 439 af 11. maj 2007 (Bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr) har følgende præcisering af hvordan døde dyr skal opbevares:
 - 2.6.2.1 Dyrene skal indtil afhentning opbevares på et skyggefuldt sted.
 - 2.6.2.2 Dyrene skal placeres på et underlag, så de er hævet i en passende afstand fra jorden.
 - 2.6.2.3 Hvor det er nødvendigt, sikres afhentningspladsen mod ådselædende dyr.
 - 2.6.2.4 Afhentningsstedet skal ligge i en passende afstand fra produktionsbygninger og offentlig vej. Afhentningsstedet skal ligge ved fast tilkørselsvej og være tilgængelig for opsamlingsmateriellet.
 - 2.6.2.5 I tilfælde hvor dyrene er overdækket, skal det ske med en fast overdækning.
 - 2.6.2.6 Selvdøde og aflivede dyr kan opbevares på køl eller frost i lukkede, overdækkede container. Hvis denne mulighed benyttes, behøver pkt. 2.6.3.1-2.6.3.3 og 2.6.3.5 ovenfor ikke at være opfyldt.
- 2.14.9 Affald bør sorteres i containere opstillet på ejendommen.
- 2.14.10 Olie- og kemikalieaffald skal opbevares i egnet emballage og skal stå på støbt areal. Oplagspladsen skal være under tag.

Sprøjtemidler og medicin

- 2.14.11 Rester af lægemidler og kanyler fra dyrehold betragtes som "særligt affald" og skal bortskaffes efter de til enhver tid gældende regler om bortskaffelse af affald. Medicin (lægemidler) må ikke opbevares sammen med levnedsmidler eller foderstoffer.
- 2.14.12 Lægemiddelrester og brugte kanyler skal bortskaffes via autoriserede kanaler som fx kommunale modtageordninger. Ved særlige forholdsregler for bortskaffelse af lægemidler, vil det fremgå af indlægssedlen i pakningen.
- 2.14.13 Påfyldning af vand i forbindelse med brug af sprøjtemidler må ikke ske ved direkte opsugning fra søer, vandløb eller brønde/boringer. Der må ikke være risiko for afløb til dræn eller vandløb.
- 2.14.14 Medicinrester og rester af sprøjtemidler samt emballage skal bortskaffes efter de til enhver tid gældende regler om bortskaffelse af affald, herunder reglerne om olie- og kemikalieaffald.

3 Vilkår om udspretningsarealer

- 3.1.1 På bedriftens arealer og husdyrgødningsaftaler (se bilag 1 og 2) må der maksimalt udbringes husdyrgødning svarende til 374,27 DE pr. planår (1/8 til 31/7), og således at der på bedriftens arealer ikke udbringes mere end 1,3598 DE/ha. Der skal ved tilsyn foreligge dokumentation herfor for de seneste 5 år fx i form af de indsendte gødningsregnskaber. (Dette vilkår træder dog først i kraft fra godkendelsesdatoen og således skal der ikke de første år kunne fremvises gødningsregnskaber, som dokumenterer dette 5 år tilbage i tiden).
Der må derudover ikke tilføres bedriftens arealer anden organisk gødning som fx affald.
- 3.1.2 Flydende husdyrgødning må ikke udbringes på stejle skrånninger med en hældning på mere end 6 grader ned mod vandløb, søer over 100 m² inden for en afstand af 20 meter fra vandløbers eller søens øverste kant.
- 3.1.3 På arealer som ligger på terræn der hælder mere end 12 grader, skal al jordbearbejdning, så vidt muligt foregå parallelt med højdekurverne, altså parallelt med åløbets bredder.

4 Vilkår vedrørende bedst tilgængelige teknologi/Renere teknologi

- 4.1 Der skal i godkendelsesperioden foretages fornøden forureningsbegrænsning på basis af principper om bedst tilgængelig teknik til nedbringelse af eventuelle gener fra stalde og gødningsopbevaring.
- 4.2 Ved erstatning af råvarer og hjælpestoffer skal virksomheden dokumentere, at erstatningen sker til mindre miljøbelastende råvarer og hjælpestoffer.
- 4.3 Anlæg der er særligt energiforbrugende, fx ventilationsanlæg skal kontrolleres og vedligeholdes således, at de altid kører energimæssigt optimalt.
- 4.4 Når de eksisterende slagtesvinestald skal renoveres skal bedste anvendelige teknologi implementeres i stalden – dvs. hvad der er BAT på renoveringstidspunktet.

4.5 **Vedligeholdelse af staldanlæg**

Ved større vedligeholdelsesarbejder på anlægget (staldinventar, ventilationsanlæg eller lignende) skal den valgte løsning leve op til bedste tilgængelige teknik (BAT). Arbejdet skal anmeldes til Bornholms Regionskommune, Teknik & Miljø, der vurderer, om kravet om BAT er opfyldt. Arbejdet må ikke påbegyndes, inden kommunen har givet skriftlig tilladelse til dette.

5 Vilkår vedrørende tilsyn, kontrol og egenkontrol

- 5.1 På tilsynsmyndighedens forlangende skal virksomheden dokumentere overholdelse af denne godkendelses vilkår.
- 5.2 Der skal føres journal over dato og aktivitet vedr. udspreddning af gylle og sprøjtning i marken. Journalen skal kunne forevises på forlangende af tilsynsmyndigheden.
- 5.3 Der skal til enhver tid foreligge dokumentation for, at affaldet bortskaffes miljømæssigt forsvarligt.
- 5.4 Ved driftsforstyrrelser og uheld i forbindelse med håndtering af husdyrgødning, som indebærer fare for forurening, skal forskrifterne i beredskabsplanen følges. Den driftsansvarlige har pligt til at afværge følgerne af uheld bedst muligt.
- 5.5 Dokumentation i form af forpagtnings- og overførelsesaftaler om husdyrgødning (af mindst 1 års varighed) m.v. opbevares i mindst 5 år og forevises kommunen på forlangende.

Godkendelsens forudsætninger – miljøteknisk beskrivelse

6. Beskrivelse af produktionsanlægget og bedriftens arealer

6.1 Ansøger og ejerforhold

Ellesgaard er ejet af Preben Bjerregaard og Hans Jørgen Bjerregård. Ejendommen er dog ved at overgå til Preben Bjerregård, da et generationsskifte er påbegyndt. Ejendommen drives som en konventionel svineproduktion med slagtesvinehold. Udover Ellesgaard driver Preben Bjerregaard, Aspesvej 27, 3751 Østermarie, og Naskegård, Paradisbakkevejen 2, 3740 Svaneke. På den sidste nævnte er der en husdyrproduktion på 66,6 DE i slagtesvin.

6.2 Husdyrbruget

Den nuværende besætning på Ellesgaard er på 300 årssøer, 7200 smågrise (6,5-26 kg), 4800 slagtesvin (7,5-32 kg) svarende til 225,10 dyreenheder (DE). Det ønskes, at udvide produktion til 10.000 smågrise (7,5-32 kg) og 8344 slagtesvin (32-107 kg) svarende til 281,38 DE.

6.3 Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold

I henhold til Regionkommuneplan 2005 er Ellesgaard placeret i landzone, og nærmeste byzone er lokaliseret omkring Aarsdale, som ligger ca. 1,6 km øst for Ellesgaard og ca. 4,3 km nordøst for Ellesgaard er lokaliseret et sommerhusområde ved Svaneke.

Den nærmeste enkeltbeboelse uden landbrugspligt er Oksemyrevejen 9A, som ligger ca. 470 m nord for Ellesgaard. Der er ingen samlede bebyggelser tættere på Ellesgaard end byzonen ved Aarsdale.

I området omkring Ellesgaard er der inden for en afstand af ca. 1800 m udlagt et område i landzone, som i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv. Det drejer sig om lokalplanen for Klintegård, som har til formål at muliggøre turistinformation m.v. samt fastholde den eksisterende bebyggelses karakter af en ældre landejendom.

Alle generelle afstandskrav er overholdt i henhold til Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelsen m.v. af husdyrbrug.

6.3.1 Landskabelig placering af Ellesgaard

Landskabeligt er Ellesgaard placeret for enden af en ca. 230 m lang privat vej, som grænser op til Ibskervej, som er en offentlig vej. Stuehuset er hvid kalket med rød tegltag og brune vinduer. Stuehuset er placeret mod nord i forhold til produktionsbygningerne. Stuehusets gavle vender øst/vest, og haven omgiver dets nord- og østside. Syd for stuehuset er produktionsbygningerne placeret og vest for staldene er maskinhuset og gylletankene placeret. Alle bygningerne på Ellesgaard er opført i farverne rød og hvid, som er farver der altid har været anvendt på Ellesgaard. Dette gør, at bygningsmassen fremstår som en samlet harmonisk enhed i landskabet.

Ejendommen er beliggende i et åbent kuperet landbrugs landskab - på strækningen mellem Ibsker og Nexø. Stuehuset og staldenes østfacader er synlige fra Ibskervejen, mens gårdens gylletanke og maskinhus er placeret på vestsiden af ejendommen, og de er ikke synlige fra offentligvej, idet staldbygningerne skjuler dem fra den ene side og kommende samt eksisterende beplantning skjuler dem fra de øvrige sider. Desuden er der terrænforskel, der gør at skoven er skjult fra bagsiden.

I området findes der flere mindre ejendomme, og enkelte større produktionslandbrug. Ejendommen er omgivet af åbne marker, dog er der syd for ejendommen en mindre skovbevoksning, som gør ejendommen ikke ligger ene i landskabet. Ellesgaard er synlig i landskabet, men syner ikke meget dominerende i landskabet,

idet den fremtræder som en samlet og harmonisk enhed i landskabet og knytter sig til skovbræmmen syd for ejendommen. Bag Ellesgaard rejser Paradisbakkernes skov sig, og danner en "ryg" for ejendommen.

6.3.2 Ellesgaards placering i forhold til forskellige bygge- og beskyttelseslinier, fredninger mm.

Naturbeskyttelsesloven indeholder en generel beskyttelse af en række markante landskabselementer. Loven indeholder desuden forbud mod at ændre tilstanden inden for de beskyttede naturtyper (§ 3 områder), herunder bebyggelse af arealerne.

Museumsloven indeholder et forbud mod ændring af sten- og jorddiger samt selve fortidsmindet.

- Kirkebyggelinie: Nærmeste kirkeomgivelser og kirkebyggelinie er ved Ibs Kirke som er placeret ca. 2,5 km nord for Ellesgaard
- Skovbyggelinie: Ellesgaard er beliggende inden for en skovbyggelinie, og ejendommen er placeret i et område, som er neutralt i forhold til skovrejsning.
- Fortidsmindebeskyttelseslinie: Det nærmeste fortidsminde er i forhold til Ellesgaard placeret ca. 750 m i sydlig retning fra Ellesgaard.
- Strandbyggelinie: Der er ca. 1,5 km fra Ellesgaard til nærmeste strandbyggelinie øst for ejendommen.
- Interesseområde: Ellesgaard er beliggende i et område, som er udpeget som interesseområde for naturbeskyttelse.
- Beskyttede jord- eller stendiger: Nærmeste diger er beliggende ca. 230 m sydvest for ejendommen. Ingen diger berøres i forbindelse med det ansøgte projekt.
- Fredede områder: Ellesgaard er ikke beliggende i et fredet område. Den nærmeste fredning er en landskabsfredning i Paradisbakkerne ca. 1 km vest for ejendommens bygninger.
- Kulturmiljøområde: Ellesgaard er beliggende uden for kultur- og miljøområde. En del af udspretningsarealerne ved Østermarie er beliggende inden for et kulturmiljøområde.
- Beskyttet naturområder (§ 3 områder): Ca. 350 m vest for Ellesgaard ligger et overdrev, 50 m nordvest for ejendommens stuehus findes et mindre vandhul, og 490 m øst for ejendommen løber et §3-beskyttet vandløb. Der er herudover ingen beskyttede naturområder inden for en radius af 500 m fra ejendommens bygninger. I en afstand op til 1000 m fra Ellesgaard ligger 11 beskyttede vandhuller. I en afstand af ca. 1,5-2 km øst for ejendommen ligger ved kysten ved Aarsdale en række beskyttede strandenge. Ca. 570 m sydvest og 730 m øst for ejendommen ligger to arealer, som er registreret som beskyttet overdrev. Inden for en afstand på mellem 1000 og 2000 m af Ellesgaard ligger flere strandenge, 2 heder og 1 overdrev, nogle flere vandhuller og vandløbet Flisebækken.
- Habitatområder: Det nærmeste Natura2000-område er Habitatområde 162: Almindingen, Paradisbakkerne og Ølene, som er beliggende ca. 650 m vest for Ellesgaard. En del af udspretningsarealerne grænser op til EU-Habitatområdet Almindingen, Paradisbakkerne og Ølene.
- Afstand til arealer omfattet af bufferzoner: Ellesgaard ligger i bufferzone II til et overdrev, som er lokaliseret 350 m sydvest for ejendommen.
- Områder med drikkevandsinteresse: Ingen udspretningsarealer er beliggende inden for et område med drikkevandsinteresser.
- Områder med særlige drikkevandsinteresser: Ingen udspretningsarealer er beliggende inden for et område med særlige drikkevandsinteresser.
- Nitratfølsomme grundvandsområder: Ingen arealer er beliggende i nitratfølsomme områder i forhold til grundvand.
- Nitratklasse i forhold til overfladevand: En del af udspretningsarealerne er beliggende i områder, hvor overfladevand afvander til nitratfølsomme områder – nitratklasse 1.
- Fosforfølsomme områder: Ingen udspretningsarealer er beliggende inden for fosforfølsomme områder.

6.4. Ejendommens bygningsanlæg

Ejendommen består af en oprindelig 4 længet ejendom med et stuehus, som er hvid kalket og med røde tegl. De ældste staldbygninger er hvidkalkede og med eternittag. Syd for det ældste bygningsanlæg ligger de eksisterende slagtesvinestalde. Vest for staldene ligger ejendommens maskinhus og de eksisterende gylletanke. Maskinhuset er opført med hvide stålplader og har gråt ståltag med en 20 graders taghældning. Ejendommens gylletanke er som nævnt placeret vest for ejendommens stalde, og dermed ikke synlige fra landevejen.

I forbindelse med projektet opføres ingen nye bygninger, men eksisterende bygninger renoveres, og der plantes et flere rækket levende hegn ved gyllebeholderne. Hegnet vil bestå af et kraftigt bunddække og have en højde der skjuler beholderne. Anlægstegningen kan ses på bilag 3.

6.4.1 Produktionsanlægget

Slagtesvinestald fra 2004

Denne bygning er opført i beton elementer. Bygningen er hvid kalket og har røde stern og vindskeder. Bygningen har gråt eternittag med 20 graders taghældning. Højden til kip er 6,32 m.

Stalden er indrettet med 4 sektioner med plads til 300 dyr i hver sektion, hvilket resulterer i et samlet antal stipladser på 1200. Gulvet er 1/3 fast, 1/3 miljøspalte og 1/3 spaltegulv.

Det vurderes, at gulvtypen er BAT.

Der er undertryksventilation med diffust loft. Nede i stalden blandes luften med staldluften og udsuges derefter via ventilationsskorstene. Der er monteret i alt 8 udsugninger med et afkast over tag på 08 m. Hver udsugning har en ydelse på 22.000 m³/time, et areal på 0,5 m² og dermed er lufthastigheden i afgangsluften 12,2 m/s.

Der etableres lavtrykskøling i stalden, som er i funktion i dagtimerne i sommerhalvåret. Anlægget styres efter ur – praksis er overbrusning ca. 4 gang/time med ca. 10 sek. pr. gang.

Stalden afvaskes efter hvert hold slagtesvin – dvs. fire gange pr. år. Stalden iblødsættes nogle dage forinden. Efter afvaskning desinficeres stalden med kalk.

Klimastald

Bygningen er opført i hvid kalkede lecablokke med røde stern og vindskeder. Denne bygning har ligeledes gråt eternittag med 20 graders hældning.

Stalden er indrettet som en traditionel to-klimastald med delvis spaltegulv, og indeholder 1654 stipladser. Højden på bygningen til tagkip er 5 m.

Der etableres gyllekøling i klimastalden under 984 stipladser. I beregningerne er det forudsat at gyllekølingsanlægget skal være i drift i 8000 timer svarende til 91% af årets dage, og NH₄-effekten er sat til 30%. Varmen fra gyllekølingsanlægget vil blive genindvundet og anvendt til opvarmning af klimastald, personalerum og stuehus. Derfor forventes der en reduktion af olie forbruget på Ellesgaard på ca. 5000 liter.

Det vurderes, at den anvendte staldteknologi er BAT.

Der etableres stjerne diffust ventilationsanlæg, der vil blive monteret 8 stk. stjerne diffust indtag og 2 i hver sektion og 4 udsugninger i hver sektion. Højden på afkastskorstene er 0,8 m over tag og har et areal på 0,3 m² og en ydelse på 8000 m³/time, hvilket giver en hastighed i afkastluften på 7,4 m/s.

Der etableres lavtrykskøling i stalden, som er i funktion i dagtimerne i sommerhalvåret. Anlægget styres efter ur – praksis er overbrusning ca. 4 gang/time med ca. 10 sek. pr. gang.

Stalden afvaskes efter hvert hold slagtesvin – dvs. fire gange pr. år. Stalden iblødsættes nogle dage forinden. Efter afvaskning desinficeres stalden med kalk.

Slagtesvinestald fra 1976

Bygningen er opført i hvid kalkede lecablokke med rød stern og vindskeder. Bygningen har gråt eternittag og 20 graders taghældning. Den er indrettet med 20% spalter og 416 stipladser. Bygningshøjden til kip er 4,5 m.

Ventilationssystemet er ligetryk, hvor luften suges ind af en skorsten og ud af en anden, der er 4 ind og 3 udsugninger eller monteret i kip ca. 0,8 m over tag. Udsugningerne har hvert et areal på 0,5 m² og en ydelse på 16.000 m³/time og en hastighed i afgangsluften på 8,8 m/s.

Der etableres gyllekøling i klimastalden under 416 stipladser. I beregningerne er det forudsat at gyllekølingsanlægget skal være i drift i 8000 timer svarende til 91% af årets dage, og NH₄-effekten er sat til 30%. Varmen fra gyllekølingsanlægget vil blive genindvundet og anvendt til opvarmning af klimastald, personalerum og stuehus. Derfor forventes der for en reduktion af olie forbruget på Ellesgaard på ca. 5000 liter.

Det vurderes, at den anvendte staldteknologi er BAT.

Der etableres lavtrykskøling i stalden, som er i funktion i dagtimerne i sommerhalvåret. Anlægget styres efter ur – praksis er overbrusning ca. 4 gang/time med ca. 10 sek. pr. gang.

Stalden afvaskes efter hvert hold slagtesvin – dvs. fire gange pr. år. Stalden iblødsættes nogle dage forinden. Efter afvaskning desinficeres stalden med kalk.

Gammel drægtighedsstald,

Denne bygning er opført med hvid kalkede støbte vægge med rød stern og vindskeder. Bygningen er med gråt eternit tag med 18 graders taghældning. Gulvet er med 60% spalter. Der er tale om en eksisterende stald, som det vil være for omkostningstungt at renovere med en anden gulvtype. Det er mere sandsynligt, at stalden på et tidspunkt udfases.

Der er 270 stipladser til slagtesvin. Bygningshøjden til kip er 6 m.

Der etableres undertryksventilationsanlæg med loftventiler og der monteres to afkast, som vil være placeret 0,8 m over tag. Udsugningerne har hvert et areal på 0,3 m², ydelsen er på 15.000 m³/time og dermed er hastigheden i afgangsluften 13,8 m/s.

Gammel løbestald

Denne stald er opført i hvide kalkede støbte vægge med rød stern og vindskeder. Bygningen er med gråt eternittag og med 45 graders taghældning. Gulvet er med ca. 60 % spalter og der er 100 stipladser i stalden. Bygningshøjden er 6 m til kip.

Der er undertryks ventilation med vægventiler og der er et afkast 0,8 m over tag. Udsugningen har et areal på 0,2 m² en ydelse på 4.000 m³/time, hvilket resulterer i en hastighed på 5,6 m/s i afgangsluften.

Denne stald er fortrinsvis til syge dyre og derfor med en meget lav belægningsgrad, og dermed også et beskedent ventilationsbehov.

Der etableres lavtrykskøling i stalden, som er i funktion i dagtimerne i sommerhalvåret. Anlægget styres efter ur – praksis er overbrusning ca. 4 gang/time med ca. 10 sek. pr. gang.

Stalden afvaskes efter hvert hold slagtesvin – dvs. fire gange pr. år. Stalden iblødsættes nogle dage forinden. Efter afvaskning desinficeres stalden med kalk.

6.5 Ejendommens husdyrhold

Ejendommens husdyrhold består af svin. Ellesgaard er på nuværende tidspunkt godkendt til en besætning på 225,10 dyreenheder svarende til 300 årssøer, 7200 smågrise (6,5-25 kg), 4800 slagtesvin (25-102 kg). I forhold til beregninger og vurderinger af udvidelsen på Ellesgaard er der således taget udgangspunkt i denne produktion.

Fordelingen af antal af dyr og dyreenheder på dyrekategori før og efter udvidelsen på Ellesgaard fremgår af tabel 2.

Tabel 2: Fordelingen af dyr og dyreenheder (DE) på kategori før og efter udvidelsen på Ellesgaard

Dyrekategori	Før udvidelse		Efter udvidelse	
	Antal	DE	Antal	DE
Årssøer	300	68,5	0	0
Smågrise (6,5-25 kg)	7200	27,0	0	0
Slagtesvin (25-102 kg)	4800	68,5	0	0
Smågrise (7,5-32 kg)	0	0	10.000	49,6
Slagtesvin (32-107 kg)	0	0	8344	231,8

6.6 Opbevaringskapacitet

Opbevaringskapaciteten af husdyrgødning skal være tilstrækkelig i henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsen.

6.6.1 Produktion af husdyrgødning

Al husdyrgødningen fra svinebesætningen opsamles i form af gylle. Mængden er beregnet i henhold til gældende lovgivning og normer for de dyrekategorier besætningen er sammensat af. Tabel 3 angiver den producerede mængde husdyrgødning før og efter udvidelsen på Ellesgaard. Den producerede mængde gødning er beregnet samlet for Ellesgaard og Naskegård.

Tabel 3: Produktion af husdyrgødning før og efter udvidelse på Ellesgaard og Naskegård

Ejendom	Før	Efter
Ellesgaard	3715 m ³	5293 m ³
Naskegård	1150m ³	1150m ³

6.6.2 Ejendommens opbevaringsanlæg

I tabel 4 er angivet, hvor meget opbevaringskapacitet, der er på Ellesgaard og Naskegård.

Tabel 4: Opbevaringsanlæg til husdyrgødning

Beholder	Kapacitet
Gylletank Naskegård	1200m ³
Gylletank Naskegård	500m ³
Gylletank Ellesgaard	2500 m ³
Gylletank Ellesgaard	1000 m ³
Gylletank Ellesgaard – med fast overdækning	1000 m ³
Total	6200 m³

Der er en samlet gylleproduktion på Ellesgaard og Naskegård på 6443 tons, og der med er der en samlet opbevaringskapacitet til 11,6 måneder på de to ejendomme. Dvs. at opbevaringskapaciteten er således fuld

tilstrækkelig til, at der kan leves op til husdyrgødningsbekendtgørelsens krav om minimum 9 måneders kapacitet, idet der er således er kapacitet til knapt 12 måneder. Endvidere skal det nævnes, at der i opbevaringskapaciteten ikke er indregnet kapaciteten i gyllekanalerne under de enkelte staldafsnit. Opbevaringskapaciteten er derfor endnu større end angivet.

6.7 Bedriftens landbrugsjord

Bedriftens landbrugsjord består af ejede og forpagtede arealer samt aftalearealer. Arealerne fremgår af nedenstående tabel 5.

Tabel 5: Oversigt over bedriftens arealer

Ejerforhold	Adresse	Matrikel & Matrikultet areal (ha)	Udspretningsareal (ha)
Ejet	Ellesgaard	57 mfl. Ibsker	71,6
	Ibskervej 35	84,7 ha	
	3740 Svanske		
Ejet	Naskegård	41a Ibsker	45,68
	Paradisbakkevejen 2	45,7 ha	
	3740 Svanske		
Ejet	Aspevej 27	53a Østermarie	14,4
	3751 Østermarie	35,5 ha	
Forpagtet	Aspevej 27	53a Østermarie	2,5
	3751 Østermarie	35,5 ha	
Forpagtet	Brogård	36a mfl. Ibsker	39,4
	Svanskevej 32	47,7 ha	
	3740 Svanske		
Forpagtet	Ellesminde	26b mfl. Ibsker	4,2
	Oksemyrevejen 8	6,6 ha	
	3740 Svanske		
Forpagtet	Oksemyrevejen 1	28b Ibsker	9,14
	3740 Svanske	10,6 ha	
Forpagtet	Sdr. Årsdalevej 3	36c mfl. Ibsker	22,85
	3730 Nexø	24,1 ha	
Forpagtet	Nørremarksvej 15	89 Ibsker	1,1
	3730 Nexø	1,9 ha	
Forpagtet	Klinteby Kirkevej 2	40a mfl. Ibsker	28,6
	3730 Nexø	64,7 ha	
Forpagtet	Stenbrudsvej 33	62a mfl. Ibsker	20,4
	3730 Nexø	21 ha	
Forpagtet	Smedegårdsvejen 1	133h Ibsker	2,9
	3730 Nexø	3,2 ha	
Forpagtet	Nørremarksvej 3	62L Ibsker	3,8 ha
	3730 Nexø	5,0 ha	
Husdyrgødningsaftale	Fløjlegård	28a Ibsker	20,33
	Nordvangen 2	20,33 ha	
	3730 Nexø		
I alt			286,9

6.7.1 Harmoniareal

Harmoniarealet er defineret som det nødvendige areal til udspretning af husdyrgødning. For en svineproduktion må der maksimalt udspretnes 1,4 DE/ha. Idet en part af udspretningsarealerne dog ligger i nitratklasse et må der maksimalt udbringes 1,3598 DE/ha.

Harmoniarealet kan sikres gennem ejede og forpagtede arealer samt arealer med husdyrgødningsaftaler. Til harmoniarealet kan medregnes arealer, hvor der er en afgrøde, som har en kvælstofnorm eller et vejledende behov for fosfor og/eller kalium. Der kan kun medregnes arealer, der kan og må udsprede husdyrgødning på.

Preben Bjerregård har en gylleaftale med Fløjlegård på 20,33 ha. Ingen af disse arealer er beliggende i områder med restriktioner, hvorfor der må udbringes 28,46 DE.

Preben Bjerregård ejer og forpagter selv 286,9 ha udspretningsareal. En del af de ejede og forpagtede arealer er beliggende i områder udpeget som nitratklasse 1. På de ejede/forpagtede arealer må der derfor som gennemsnit maksimalt tilføres husdyrgødning svarende til 1,3598 DE pr. ha. Der må således maksimalt udbringes 390,13 DE på de ejede og forpagtede arealer.

Der er således i alt harmoniareal til at udsprede 375,72 DE. Husdyrgødningen fra Naskegård og Ellesgaard indeholder 348 DE, og harmonikravet er derfor opfyldt.

6.7.2 Arealkrav

Folketinget vedtog den 22. marts 2010 at ændre Landbrugsloven. Lovændringen betyder blandt andet, at pr. 1. april 2010 ophæves grænsen for, hvor mange dyreenheder der maksimalt må være pr. bedrift, og dermed er arealkravet faldet væk.

7 Beskrivelse af produktionens ressourceforbrug

7.1 Energi

Der anvendes energi til ventilation, belysning, foder- og male/blandeanlæg og til tørring af korn samt til opvarmning af stuehuset.

7.1.1 El

Elforbruget på Ellesgaard i nudriften er på 180.000 kwh. Selvom produktionen øges forventes der et uændret elforbrug, idet de meget energikrævende varmelamper i farestalden sløjfes på grund af at der oplægges fra so- og smågriseproduktion til slagtesvineproduktion.

På Ellesgaard er der energibesparende tiltag i form af frekvenstyret motorer i de meste af staldanlægget, hvilket giver en reduktion af energiforbruget på ca. 50% i forhold til traditionelle spændingsstyret motorer. Endvidere er der monteret lux-målere i staldene, således at der kun er elektrisk lys i det omfang det er nødvendigt for at sikre ordentlige produktionsforhold.

7.1.2 Olie

Det samlede dieselforbrug på bedriften ved nudriften 20.000 l. Forbruget af dieselolie forventes efter udvidelsen at blive større, da der totalt på bedriften bliver mere gylle, som skal køres ud på markerne. Et skønnet dieselforbrug efter udvidelsen er 25.000 l.

I nudriften blev der anvendt x l fyringsolie. I forbindelse med udvidelsen etableres der gyllekøling i en del af staldene. Det forventes, at dette tiltag vil medføre, at fyringsolieforbruget på Ellesgaard vil blive reduceret med ca. 5000 liter i forhold til nudriften.

Der findes tre olietanke på Ellesgaard (se anlægstegningen): 1 dieseltank på 2500 l og to fyringsolietanke på henholdsvis 2500 l og 1200 l.

Alle tanke er placeret på fast underlag, således at der ikke kan se overløb til kloak, jord, overfaldevand eller grundvand. Tankene er endvidere alle typegodkendte.

Tankning af diesel sker altid på fast underlag, således at evt. spild straks kan opsamles.

7.2 Vand

Der anvendes vand fra offentligt vandværk. Vandforbruget til ejendommens dyrehold, udgør den største mængde. Dertil kommer vand, som anvendes til vask af stalde mv. Før udvidelsen anvendes 5826 m³ vand, som fordeler sig således: 50 m³ til husholdning, 5037 m³ til drikkevand svin, 377 m³ til vask af stalde, 50 m³ til vask af maskiner og 312 m³ til sprøjtning af marker. Efter udvidelsen forventes det, at der skal bruges 6211 m³ vand fordelt på 50 m³ til husholdning, 5408 m³ til drikkevand svin, 391 m³ til vask af stalde, 50 m³ til vask af maskiner og 312 m³ til sprøjtning af marker.

Vandforbruget til sprøjtning af marker er beregnet ud fra 3 sprøjtninger med et gennemsnitligt vandforbrug på 40 liter på 260 ha.

På Ellesgaard er der gjort vandbesparende tiltag i forbindelse med den supplerende vandforsyning, idet der anvendes drikkeventiler, der er placeret over foder krybben, således at et eventuelt vandspild minimeres.

Desuden er overbrusningsanlægget styret af samme anlæg, som der styrer ventilationen, så overbrusningshyppighed og varighed afpasses løbende til temperaturen. Desuden iblødsættes alle stalde før vask, således at vasketiden og dermed også vandforbruget mindskes mest muligt.

Der er endvidere investeret i en Danfoil sprøjte til markdrift, der kun bruger ca. 30-40 liter pr. hektar. Hvor en traditionel marksprøjte bruger 100-200 liter pr hektar.

7.3 Gødning

Afgrødernes behov for næringsstoffer dækkes med husdyrgødning og handelsgødning. Der anvendes gødning i henhold til Plantedirektoratets normer for afgrødernes kvælstofbehov og udnyttelseskravet til kvælstof i husdyrgødningen. Ved planlægning af afgrødernes gødningsbehov tages der desuden hensyn til husdyrgødningens forventede udnyttelse i praksis samt jordens reserver af kvælstof, fosfor og kalium.

7.3.1 Husdyrgødning

Niveauet for tildeling af husdyrgødning til arealerne efter den planlagte udvidelse vil være maksimalt 1,3598 DE/ha i gennemsnit på det ejede og forpagtede udspretningsareal. Det tilstræbes, at husdyrgødningen udbringes på tidspunkter, hvor afgrøden er i vækst og hvor den giver læ og skygge, således at ammoniakfordampningen i forbindelse med udspretningen af gyllen minimeres mest muligt og udnyttelsen øges.

7.4 Foder og foderopbevaring

Foderet til svineproduktionen på Ellesgaard opbevares i enkelt dele. Hvede i gastæt silo på 1200 tons. Byg (360 tons) på planlager i maskinhus. Sojaskrå i udendørs glasfiber silo og i en indendørs silo i stål plader på i alt 24 tons. Diverse sækkevare opbevares i lade ved mølleriet, der fremstiller fodret.

Støvkilderne på Ellesgaard er kun aktuelle i høst ved hjemkørsel af korn og frø afgrøder. Dette er begrænset til max 2 måneder om året og vil kun påvirke arealerne omkring Ellesgaard.

Fodret håndteres i lukket systemer så støvgenerne her fra er minimale.

Slagtesvinene fodres med tørfoder tilsat fytase og der anvendes fasefodring. Fasefodring til slagtesvin vil sige, at der anvendes to eller flere blandinger i slagtesvineperioden.

Idéen i fasefodring er, at man hele tiden rammer så tæt på grisenes teoretiske behov for næringsstoffer som muligt, således at foderets indhold af næringsstoffer pr. foderenhed falder med grisenes vægt. På Ellesgaard optimeres jævnlige på alle fodreblandinger så grisene kan optage fodret bedst muligt.

7.5 Sæsæd

Forbruget af sæsæd er uafhængigt af udvidelsen af svineproduktionen på Ellesgaard, idet mængden alene afhænger af det drevne areals størrelse.

7.6 Kemikalier og pesticider

Forbruget af pesticider vil primært være afhængig af jordtilliggenheden, idet sædskiftet bibeholdes efter udvidelsen. Der sker ingen ændring af pesticidforbruget pr. arealenhed som følge af udvidelsen.

Der er investeret i en Danfoil marksprøjte med et injektionssystem, der gør det muligt at holde planteværnsmidler og vand hver for sig. Der er derfor et minimalt behov for rengøring, da det kan ske i marken. Planteværnsmidler påfyldes på fast underlag, så eventuelt spild kan opsamles. Kemikalier opbevares i et specielt indrettet rund, der er frostsikret og afmærket.

8 Fleksibilitet

Inden for produktionsniveauet på 281,4 DE i slagtesvin tillades afvigelser i ind- og afgangsvægt, så længe det maksimale antal DE ikke overskrides. Indgangsvægten for slagtesvinene må variere mellem 27 og 32 kg og afgangsvægten må variere mellem 105 og 107 kg som gennemsnit over året.

9 Forventede reststoffer og emission fra anlægget

9.1 Husdyrgødning

I forbindelse med en husdyrproduktion vil der være et afkast af husdyrgødning indeholdende primært kvælstof, fosfor og kalium. Det er specielt kvælstof og fosfor, der kan påvirke det omgivende miljø. I tabel 7 er angivet mængden af husdyrgødning samt dennes indhold af kvælstof og fosfor før og efter udvidelsen.

Tabel 7: Afkast af husdyrgødning – N & P før og efter udvidelsen

Produktion totalt til udspreddning	Kg N		Kg P	
	Før	Efter	Før	Efter
Gylle til udspreddning på bedrift	28572,20	36004,81	5867,52	6696,86
Gylle til husdyrgødningsaftale	0	2379	0	430,30

9.2 Kvælstofudvaskning

9.2.1 Overfladevand – Nitratklasse

En del af bedriftens udspreddningsarealer er beliggende i område klassificeret som Nitratklasse 1, hvilket betyder, at kvælstof reduktionspotentialet i området er maksimalt 50 %. Reduktionspotentialet er et udtryk for forskellen mellem den mængde nitrat, der kommer fra rodzonen og den mængde nitrat, der ender i vandområdet. I Nitratklasse 1 må der som udgangspunkt ikke tildeles mere end 85 % af den husdyrgødningsmængde, der er gældende i forhold til de generelle harmoniregler. For Ellesgaard betyder dette, at den maksimale belastning på arealerne beregnes til 1,3598 DE/ha. Der vil efter udvidelsen tildeles maksimalt 1,28 DE/ha i gennemsnit på det ejede og forpagtede udspreddningsareal.

9.2.2 Grundvand – nitratfølsomt område

Ingen udspreddningsarealer tilknyttet produktionen på Ellesgaard er beliggende i nitratfølsomme områder i forhold til grundvand.

9.3 Fosfor

Ingen af udspreddningsarealerne tilknyttet produktionen på Ellesgaard er beliggende i områder, der afvander til Natura 2000 områder, som er overbelastet med fosfor. Udbringningsarealerne pålægges derfor ingen restriktioner i forhold til fosforbelastning jf. lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

9.4 Ammoniakfordampning

Ved en husdyrproduktion vil der være fordampning af ammoniak fra stalde, husdyrgødningslagre samt ved udspredding af husdyrgødningen. Størrelsen af ammoniakfordampningen er afhængig af produktionens størrelse samt af stalddypen, lagertypen samt tidspunkt og teknik til udbringningen af husdyrgødningen. Ejendommen er beliggende inden for bufferzone II, dvs. at der inden for 1000 meter af Ellesgaard findes et overdrev som er omfattet af kravet om bufferzone. Beregninger af ammoniakemission er beregnet i det elektroniske ansøgningsskema jf. kravet i lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Den samlede ammoniakemission fra anlægget ved nudrift er beregnet til 3872,64 kg N/år og ved ansøgt drift er den samlede ammoniakemission fra anlægget er beregnet til 4225,29 kg N/år. Det vil sige at meremissionen er 352,65 kg N/år. Meremissionen af ammoniak beregnes altid, og ved meremissionen forstås den samlede ansøgte emission fra stald og lager fratrukket nudrift emissionen. Disse beregninger er fratrukket den generelle reduktion i fordampningen, som lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug har fast lagt.

Kravet er, at der skal ske en reduktion på 20 % for de stalde, hvor indretningen ændres og for nye stalde – i forhold til et fastlagt referencestaldsystem. Kravet om 20 % reduktion på ammoniakudledningen er opfyldt, se afsnit 13.3.

9.5 Lugtemission

Lugtemission stammer fra stalderne samt fra husdyrgødningsystemerne inklusiv opbevaringsanlæggene (vedvarende lugtkilder). Desuden forekommer lugtemission ved udbringning af husdyrgødningen (periodiske lugtkilder).

9.5.1 Vedvarende lugtkilder

For de vedvarende lugtkilder beregnes en lugtgeneafstand. Uden for denne lugtgeneafstand må lugtgenerne fra husdyrholdet anses som værende ubetydelige. Lugtgeneafstandene er beregnet ved hjælp af FMK-vejledningen og i henhold til den nye lugtvejledning.

I tabel 8 og 9 er geneafstandene for lugt angivet og beregnet henholdsvis i henhold til FMK-modellen og den nye model til beregning af lugtgeneafstande.

Tabel 8: Geneafstand for lugt – angivet i meter (FMK-model)

	Nuværende produktion	Efter udvidelsen
Geneafstand til boligområde i byzone/sommerhusområde	451	531
Geneafstand til byzone i øvrigt og "samlet bebyggelse"	254	299
Geneafstand til boliger uden for "samlet bebyggelse"	143	168

Tabel 9: Geneafstand for lugt – angivet i meter (ny model)

	Nuværende produktion	Efter udvidelsen
Geneafstand til boligområde i byzone/sommerhusområde	395	539
Geneafstand til byzone i øvrigt og "samlet bebyggelse"	277	396
Geneafstand til boliger uden for "samlet bebyggelse"	121	174

For byzone/sommerhusområde, samlet bebyggelse og boliger uden for samlet bebyggelse angiver den nye model den største geneafstand, hvorfor det er denne afstand, der vil være den gældende.

Afstanden til enkeltbeboelse uden for samlet bebyggelse er større end 174 m fra centrum af kildeområdet, idet der er over 450 m fra nabobeboelsen (uden landbrugspligt) til nærmeste staldhjørne på Ellesgaard, og

således er afstanden overholdt jf. tabel 8. De øvrige geneafstande er også overholdt, idet der er ca. 1,6 km til byzone og samlet bebyggelse.

9.5.2 Periodiske lugtkilder

Udbringning af husdyrgødning foregår primært om foråret. Der køres husdyrgødning fordelt over ca. 6 uger om året. En del af husdyrgødningen nedfældes eller nedbringes i jorden kort efter udspreddning, hvilket minimerer lugtgenerne. Endvidere vil gylle udbragt på sort jord og græsmarker i bufferzoner blive nedfældet i henhold til gældende lovgivning. Gyllen nedfældes ikke i vinterafgrøder, da teknikken endnu ikke er god nok til dette.

9.6 Støvmission

Der er kun meget begrænset støvgener forbundet med produktionen på Ellesgaard. Foderet håndteres i lukket system og giver ikke anledning til støvgener. Støvgener vil derfor primært kunne forekomme i høst, hvor der håndteres halm og evt. tilkøres korn og frø til ejendommen og vil kun forekomme lokalt på Ellesgaard.

9.7 Støjkilder

Der skelnes mellem vedvarende og periodiske støjkilder, da vedvarende støjkilder bidrager væsentligt mere til den samlede støjbelastning fra anlægget end de periodiske støjkilder.

9.7.1 Vedvarende støjkilder

Vedvarende støj kan forekomme fra ventilationsanlægget. Støjniveauet er ved det nuværende produktionsanlæg meget lav, idet staldene har naturlig ventilation og støjer dermed ikke. Regelmæssig kontrol, rengøring og vedligeholdelse af ventilatorerne mindsker unødigt støj. Støjniveauet forventes ikke intensiveret væsentligt som følge af udvidelsen.

9.7.2 Periodiske støjkilder

Støj kan periodisk stamme fra transport til og fra Ellesgaard med foder, husdyrgødning og dyr. Transport og foderblanding/udfodring er fordelt over hele året. Støjgenerne i området omkring staldene er begrænsede, idet gener fra male/blandeanlæg og udfodringssystem er begrænsede uden for staldene. Male/blandeanlæg og udfodringssystemet er i drift ca. 8 gange om dagen i alt ca. 12 timer. Anlæggene kører fortrinsvis i dagtimerne. I høstperioden anvendes et korntørningsanlæg til tørring af korn – tørriet er cirka i drift i 200 timer i juli-august. Dette giver anledning til noget støj, men det bruges kun i en begrænset periode.

Afhentning af grise vil foregå i mellem kl. 5.00 og 8.00, og det vil foregå to gange ugentligt og pålæsningen vil tage 20 minutter pr. gang.

Den periodiske støj forventes ikke øget væsentligt i forbindelse med udvidelsen.

Afstanden til naboer og landevejen er ganske stor, og der er plantet omkring støjkilderne. Desuden er ventilationen af en støjsvag type. Støjbelastningen skønnes derfor ikke at være til gene for naboer eller forbipasserende.

9.8 Lys

Der vil være lys i staldene inden for normal arbejdstid. Der er opsat lys på diverse udleveringsramper og udenomsarealer omkring bygninger. Lyset på disse bygninger er kun tændt periodevis. Der ligger ingen naboejendomme i umiddelbar nærhed af anlægget, der kan blive generet af lys fra staldene.

9.9 Transport

Der kan forekomme transport af forskellig vis i forbindelse med en husdyrproduktion. Der skelnes mellem intern transport på ejendommen og ekstern transport, dvs. transport til eller fra ejendommen. Al transport til og fra Ellesgaard sker af privatvejen mod øst og videre via Ibskervej. Vejen er en bred vej med gode oversigtsforhold. Ellesgaard er placeret på en sådan måde, så der ikke er nogle tæt bebygget områder, der vil blive påvirket af trafikken til og fra Ellesgaard. Alt normal transport vil foregå inden for normal arbejdstid mellem kl. 7 og 17. Dog vil der i høst og ved gyllekørsel ske transport hele døgnet for at gøre denne periode så kort som mulig.

9.9.1 Intern transport

I forbindelse med produktionen på Ellesgaard vil der ikke være intern transport, da der ikke flyttes dyr mellem staldbygningerne, og foder transporteres i lukket system til de enkelte staldafsnit.

9.9.2 Ekstern transport

Den eksterne transport består i transport af smågrise til ejendommen og levering af slagtesvin til slagteriet og afhentning af døde dyr til DAKA. Desuden sker der transport af foder til ejendommen. Opgørelse af transporter før og efter udvidelsen på Ellesgaard kan ses i tabel 10.

Tabel 10: Transport til og fra ejendommen

Type transport	Før udvidelsen	Efter udvidelsen
Levering af smågrise	0	1-2 gange pr. uge
Afhentning af slagtesvin	1-2 gang pr. uge	2-3 gange pr uge
Afhentning af døde dyr til DAKA	1-2 gange pr. uge	1-2 gange pr. uge
Levering af soja og mineraler	1 gang pr uge	1-2 gange pr uge
Levering af handelsgødning	1-2 gange pr. år	1-2 gange pr. år
Levering af diesel/olie	1 gang pr. måned	1 gang pr. måned
Levering af planteværnsmidler	1-2 gange pr. år	1-2 gange pr. år
Diverse materialer	1 gang pr. måned	1 gang pr. måned
Læs gylle til udlægning	200 læs pr. år	250 læs pr. år

De fleste transporter vil foregå på hverdage og i dagtimerne. Dog kan transport af korn til ejendommen i høstperioden også forekomme aften og weekender.

Levering af foder og diesel samt afhentning af slagtesvin og døde dyr sker ved transport via de større veje. Gyllen vil primært blive bragt ud i forårsmånederne (90 %), men såfremt sædskiftet indeholder raps eller frøgræs kan der blive spredt gylle ud i efteråret.

9.10 Fluer og skadedyr

Der holdes opryddet omkring bedriften og bygningerne vedligeholdes, således at rotter ikke sikres optimale leveforhold. Der opretholdes desuden en god staldhygiejne og god gødningshåndtering. Desuden er der indgået en 5 årig aftale med Mortalin, som foretager rotte- og musebekæmpelsen. Der er opsat 35 rottekasser på ejendommen – som jævnlige tilses af Mortalin og fyldes op efter behov.

Fluegener forebygges ved god staldhygiejne, hvor gødnings- og foderrester fjernes løbende. Gyllen udpumpes jævnlige, minimum 1 gang pr. uge i varme perioder. Fluer bekæmpes desuden ved hjælp af biologisk bekæmpelse med rovfluer og efter behov vil der blive foretaget fluebekæmpelse ved hjælp af kemisk bekæmpelse af fluer. Der vil være særlig fokus på kalveboksene (gødning, og mælke- og foderrester i skålene). Biologisk bekæmpelse ved hjælp af rovfluer, virker ved at larverne forpupper sig og af pupperne

udklækkes den levende rovflyve. Denne søger straks ned i kanalerne, hvor den starter med at lægge æg. Æggene udklækkes til larver, og det er disse larver der æder staldfluens larver.

9.11 Spildevand

Spildevandsmængden forventes efter udvidelsen at udgøre ca. 724 m³ vand fra vask af stalde og ca. 50 m³ vand fra vask af redskaber/maskiner. Drikkevandsspild forventes at være så godt som lig 0, da drikkeventilerne er placeret over krybberne.

Det sanitære spildevand fra toilet og badeforhold i driftsbygninger, samt stuehuset udøgr ca. 75 m³, som ledes til septiktank og derfra videre til dræn.

Spildevandet fra staldvask og vaskeplads (både vaskevand og regnvand) tilledes gyllebeholder. Vaskevand fra staldene er indregnet i den beregnede mængde gylle.

9.12 Affald

Affaldsmængderne på Ellesgaard er som følger.

- medicinaffald ca. 30 kg/år (EAK-kode 15 01 10)
- sprayflasker ca. 30 kg/år (EAK-kode 15 01 04)
- glasaffald ca. 15 kg/år (ISAG-kode 51.00)
- plsstik/pap ca. 4 tons/år (ISAG-kode 19.00 og EAK-kode 02 01 04)
- neonrør ca. 15 kg/år (EAK-kode 20 01 21)
- jernaffald ca. 7 tons/år (ISAG-kode 56.20)
- kemikaliedunke ca. 75 kg/år (EAK-kode 02 01 09 og ISAG-kode 05.12)

Alt affald opbevares i container til det bliver afhentet af BOFA her under, Pap/papir, brandbart, medicinflasker, spraydåser, kemikaliedunke og spild olie.

9.12.1 Olie- og kemikalieaffald

Olieaffald og oliefilter ca. 12 kg/år (ISAG-kode:06.00 og EAK-kode:13 02 06) opbevares i lukkede tønder i maskinlængen på fast gulv i maskinhus (ca. 200 liter årligt). Olie og kemikalieaffald (EAK-kode 020109) bortskaffes til BOFA.

9.12.2 Animalsk affald

Døde dyr [EAK kode 02 01 02] afhentes efter bestilling 1-2 gange ugentligt og ellers ved behov af DAKA Proteins, Nyker.

Mængden af døde dyr ved nudrift pr. uge: 1 so, 1-2 slagtesvin og 1 tønne (200 liter) med dødfødte grise, efterbyrd og smågrise. Efter udvidelsen forventes der pr. uge 2-4 slagtesvin og en tønne med smågrise, der opbevares på køl efter foreskrifterne fra DAKA. Døde grise tilmeldes samme dag og opbevares i skygge til umiddelbart før afhentning. Afhentningsstedet er placeret midt imellem offentlig vej og bedrift, for at undgå unødigt smitte fra DAKA-lastbilen. Grise opbevares hævet fra jord og under kadaver-kappe for at mindske lugtgener og undgå at hunde og katte får adgang til dette.

Døde dyr afhentes samme dag eller senest 24 timer efter tilmelding.

10 Risici

Risiko for uheld er centeret om mulig forurening af overflade- og grundvand, jord, luft og om mulig skade på mennesker, dyr og planter. De største risici for uheld hænger sammen med drift/brug, lagring og håndtering af husdyrgødning, foder, kemikalier og olie.

Desuden kan ændrede staldforhold/ventilation betyde forøgede lugtgener.

Minimering af risiko for uheld og gene/forurening ved uheld

Der er ingen stationære pumper ved gyllebeholderne og dermed ikke risiko for, at anlæggene kan startes ved en fejl. For at der opnås størst mulig sikkerhed i forbindelse med omlastningen af gylle, har Ellesgaard en gyllevogn med påmonteret fyldekran. Fyldekranen er konstrueret på en sådan måde, at der ikke kan ske en overfyldning, da det overfyldte gylle bliver pumpet tilbage i gyllebeholderen.

Uheld i forbindelse med olieskift og lignende minimeres ved at foretage olieskift i Ellesgaards maskinhus, hvor der er støbt gulv, således at evt. spild let kan opsamles.

Planteværnsmidler og vask af sprøjte håndteres på vaskeplads eller i marken. Et eventuelt spild vil således blive ledt gennem vaskepladsens afløb til gyllebeholder, hvorfra det vil blive bragt ud på markerne sammen med gyllen i en meget fortyndet koncentration..

I forhold til risici og driftsuheld er der udarbejdet vil der blive udarbejdet en beredskabsplan for Ellesgaard, der beskriver procedurer i forbindelse med uheld.

11 Egenkontrol og Management

Ellesgaard skal, som alle andre svineproducerende bedrifter under Danish Crown, overholde Code of Practice, som indeholder egenkontrol. Ligeledes udføres egenkontrol i forbindelse med Foderhygiejneforordningen. Desuden føres der logbog for flydelag på gyllebeholdere, og der udføres 10 års beholder kontrol.

På bedriften opbevares følgende:

- Sprøjtejournal
- Tilbageholdelsessedler og optegnelser over anvendelse af lægemidler
- Salmonellaresultater- og månedsopgørelse fra slagteriet (zoonoseregisteret)
- Breve med analyseresultater af foder eller husdyrsygdomme, som kan have betydning for fødevarerens sikkerhed
- Eventuelle breve fra Fødevarerregionen vedr. offentligt tilsyn
- Kommunens eller private firmaers dokumentation for skadedyrsbekæmpelse

Desuden kan i løbet af få dage fremskaffes

- Fakturaer på køb og salg af foder
- Oplysninger om sundhedsanmærkninger fra slagteriet.

I relation til management bestræber man sig på Ellesgaard på at udføre "godt landmandskab" og ansvarsbevidst driftsledelse blandt andet ved at:

- Holde opsyn med flydelag på gyllebeholder
- Udføre en systematisk kontrol med pumper, rør og drænbrønde samtidig med at logbogen for flydelagene føres.
- Hvert 10. år udføres den lovpligtige beholderkontrol
- Gødningsplanlægning, og hensyntagen til jordens vandmættethed og de topografiske forhold ved udbringning af gødning.
- Foderplanlægning og kontrol af foderforbrug, vandforbrug og el-forbrug samt forbrug af diesel.
- Dagligt opsyn med tekniske installationer, og regelmæssig afprøvning af alarmsystemer.
- Vedligehold, service og øjeblikkelig reparation af tekniske installationer.
- Dagligt opsyn med grisenes trivsel.

- Der er installeret alarmanlæg i den stald, hvor der er mekanisk ventilation.

12 Husdyrbrugets ophør

Hvis svineproduktionen på Ellesgaard ophører, vil følgende blive sat i værk:

- Stier og staldanlæg bliver rengjort for gødningsrester og foderrester. Fodersiloer- og rør bliver tømt for foder. Dette sker blandt andet for at undgå skadedyr.
- Gyllekanaler, fortanke, gylletanke m.v. bliver tømt for gylle.
- Medicinrester afleveres til dyrlæge, apotek eller tilmeldes indsamling af BOFA. Overskydende desinfektionsmidler afleveres til BOFA.
- Bygningerne vil blive vedligeholdt eller revet ned i det omfang, det er nødvendigt for ikke at bygningerne forfalder og skræmmer landskabet.

Vurderinger

13 Vurdering af produktions miljøpåvirkning

13.1 Kvælstofpåvirkning

Produktionen på Ellesgaard påvirker miljøet med kvælstof fra husdyrgødningen. Teknik & Miljø har vurderet om påvirkningen har negativ effekt på grundvandet, vandløb og søer. Vurderingen er foretaget på baggrund af beregninger udført i det lovbestemte elektroniske ansøgningsskema om miljøgodkendelse jf. Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. I relation til vandløb og søer, er der endvidere foretaget en vurdering ud fra kendskab til afstrømningsforhold til recipienterne samt dræning af arealerne.

13.1.1 Overfladevand

Jævnfør afsnittet om kvælstofudvaskning ligger en part af bedriftens udspretningsarealer i et område klassificeret som nitratklasse 1 i forhold til overfladevand. For landbrugsarealer, der er placeret i denne kategori, stilles der krav om et lavere husdyrtryk pr. ha end de generelle harmoniregler giver mulighed for. I nitratklasse 1 må der maksimalt tildeles 85 % af den husdyrgødningsmængde, som er gældende i forhold til de generelle harmoniregler. Beskyttelsen af de sårbare vandområder, som en del af udspretningsarealerne tilknyttet Ellesgaard afvander til, sikres ved, at der maksimalt på bedriftsniveau må tildeles husdyrgødning svarende 1,3598 DE/ha.

På denne baggrund vurderer Teknik & Miljø, at beskyttelsen af de sårbare vandområder, som en del af udspretningsarealet afvander til, er sikret.

I forhold til bedriftens øvrige udspretningsarealer, som ikke afvander til sårbare områder i Natura 2000-områder, stilles der ikke krav udover de generelle regler.

13.1.2 Grundvand

I forhold til grundvand er det undersøgt om udspretningsarealerne er beliggende i nitratfølsomme indvindingsområder og/eller om der er udarbejdet en indsatsplan i forhold til vandindvinding. Ingen af udspretningsarealer tilhørende produktionen på Ellesgaard er beliggende i nitratfølsomme områder eller i områder, hvor der er forefundes en indsatsplan for vandindvinding.

13.1.3 Vandløb og søer

Vandløb og søer påvirkes hovedsageligt af udvaskning samt direkte afstrømning til recipienterne. Søer og vandhuller er særligt følsomme overfor tilførsel af fosfor, men visse kær- og mosetyper i tilknytning til søer og vandhuller kan også være følsomme overfor kvælstoftilførsel enten via vandmiljøet eller fra luften. Den atmosfæriske påvirkning er dog så begrænset i forhold til områdets små søer, at der kan ses bort fra denne.

Teknik & Miljø vurderer, at de generelle beskyttelsesniveauer er tilstrækkelige til at sikre vandhuller/søer i nærheden af Ellesgaard og bedriftens udspretningsarealer ikke påvirkes væsentligt i forbindelse med den planlagte udvidelse på Ellesgaard.

Teknik & Miljø vurderer, at de berørte vandløbssystemer ikke vil blive påvirket af udvidelsen på Ellesgaard. Bortset fra den direkte tilledning fra dræn er åstrækningerne beskyttet mod påvirkning fra næringsrigt vand fra udspretningsarealerne, da overfladisk afstrømning vil blive tilbageholdt af bræmmer. Endvidere er der på de arealer, der hælder mere end 12 grader stillet vilkår om, at al jordbearbejdning så vidt muligt skal foregå parallelt med højdekurverne, altså parallelt med åstrækningen langs med arealet. Generelt er de bornholmske vandløb meget robuste overfor påvirkning af kvælstof.

13.2 Fosforudledning

Husdyrgødning indeholder fosfor. Ved udbringning af husdyrgødning tilføres markerne fosfor, som er et vigtigt plantenæringsstof, og ved høst fjernes der fosfor med afgrøderne. Tilføres der husdyrgødning efter de gældende harmoniregler, vil der typisk blive tilført mere fosfor, end der fraføres med afgrøderne. I henhold til beregningerne udført i det elektroniske ansøgningsskema vil den total mængde fosfor i husdyrgødningen udgøre 6696,86 kg P efter udvidelsen, hvilket vil svare til en fosfortilførsel på 26,2 kg P/ha/år (arealvægtet gennemsnit). Beregninger viser, at afgrøderne frafører 0,7 kg P/ha/år mere end der tilføres. Det vurderes, at vandhuller i nærheden af udspretningsarealerne ligger godt beskyttet af bredde bræmmer og beplantning, hvorfor risikoen for fosfor tab vurderes at være minimal.

Endvidere skal nævnes, at ingen af udspretningsarealerne til Ellesgaard er beliggende i områder, der afvander til områder i Natura 2000 områder, som er overbelastede med fosfor. Derfor er der i henhold til Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. til husdyrbrug ingen restriktioner i forhold til fosforbelastning på udspretningsarealerne.

13.3 Ammoniakdeposition til naturarealer

Kvælstof, der deponeres fra luften, er det begrænsende næringsstof for mange sårbare økosystemer, og i disse økosystemer kan der forventes væsentlige ændringer som følge af ekstra tilførsel af kvælstof.

Husdyrproduktioner kan give anledning til udslip af ammoniak og derfor påvirke særligt næringsfattige naturtyper i det åbne land. Ammoniakfordampningen pr. dyreenhed kan variere betydeligt fra den ene produktion til den anden afhængig af dyreart, fodring, staldindretning, udbringningsmetode, renholdelse m.v. Ved etablering, udvidelse og ændring af husdyrbrug skal de øgede ammoniaktab fra stald og lager reduceres med 20 % i forhold til et fastsat referencestaldsystem i 2007. Kravet om reduceret ammoniakemission gælder for udvidelser samt stalde, der renoveres, men kan gennemføres som et krav til reduktion af ammoniaktabet for både det eksisterende og det nye anlæg. Udegående dyr friholdes dog for reduktionskrav i den periode, de er udegående. For malkekøer og det tilhørende opdræt reduceres reduktionskravet derfor forholdsmæssigt.

I henhold til beskyttelse af naturområder er der udlagt bufferzoner (bufferzone I) på 300 meter om særligt ammoniakfølsomme naturområder. Inden for denne beskyttelseszone og inden for selve området kan husdyrbrug ikke udvides eller ændres, hvis udvidelsen medføre en forøget udledning af ammoniak til disse naturområder.

I en yderligere zone i en afstand fra 300-1000 meter om nedenfor nævnte områder (bufferzone II) må en udvidelse maksimalt give anledning til en merbelastning på 0,7 kg N pr. ha. Såfremt der er to eller flere ejendomme med over 75 dyreenheder i zonen og inden for en afstand af 1 km, må merbelastningen maksimalt udgøre hhv. 0,5 og 0,3 kg N pr. ha.

De særlige naturområder, som er omfattet af krav om bufferzone jf. § 7 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug er:

- 1) Højmose
- 2) Lobeliesø
- 3) Hede større end 10 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder.
- 4) Overdrev større en 2,5 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder.
- 5) Hede, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder.
- 6) Overdrev, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder
- 7) Ammoniakfølsomme søer, herunder kalkrige søer og vandhuller med kransnålgær og brunvandede søer og vandhuller, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder

Ellesgaard ligger i bufferzone II til to overdrev, som er lokaliseret henholdsvis 410 m sydvest og 630 m nordvest for ejendommen. Overdrevet mod nordvest er delvist omkranset af et stendige, hvilket tyder på at denne del af overdrevet tidligere har været afgræsset. Hele overdrevet er dog nu under kraftig tilgroning og i dag fremstår kun den sydvestlige del af overdrevet som åbent græsareal og er integreret i den tilstødende græsmark.

Overdrevet mod sydvest omfatter et delområde, som aldrig har været et overdrev, og som indgår i omdriften. Den øvrige del af det registeret overdrev fremstår i dag som delvist tilgroet, men en lille del af det er kortlagt til at indeholde naturtypen "6230 – artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund". Beregninger har vist, at det sydvestligste overdrev, som er lokaliseret nærmeste Ellesgaard modtager 0,12 kg N pr. ha i merdeposition som følge af den planlagte udvidelse.

Overdrevet vurderes at have en talegrænse på 10-20 kg N/ha/år.

Det er Teknik & Miljø vurdering, at de fastlagte beskyttelsesniveauer i henhold til lov. nr. 1572 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug er tilstrækkelige til at sikre, at ingen naturområder påvirkes i negativ retning. Det skal endvidere nævnes, at stigningen i ammoniakfordampningen fra anlægget er minimal og det vurderes, at merdeposition af kvælstof til overdrevet sammen med baggrundsbelastningen ikke vil resultere i en væsentlig påvirkning af naturområdet.

Desuden vurderes ingen af naturområderne beskyttet af Naturbeskyttelseslovens § 3 at blive påvirket væsentligt i negativ retning af den planlagte udvidelse på Ellesgaard. Den del EU-habitatområdet "Almindingen, Paradisbakkerne og Ølene" som er nærmest Ellesgaard er karakteriseret ved for størsteparten at være skovdækket med spredte søer og få åbne naturtyper. Teknik & Miljø har registeret tre overdrev indenfor den del af EU-habitatområdet som konsekvensvurderes. De to er beskrevet oven over – det tredje er lokaliseret 920 m nordvest for Ellesgaard. Området fremtræder gødsket og omlagt, og vurderes derfor at have en talegrænse på 20-25 kg. Samlet set vurderer Teknik & Miljø at EU-habitatområde 162 ikke påvirkes i negativ retning af den planlagte udvidelse på Ellesgaard. Der vil på grund af afstanden, placeringen af naturområderne i forhold til Ellesgaard samt opblanding af kvælstof i atmosfæren kun forekomme en ubetydelig påvirkning af på de to nævnte områder.

Kravet om 20 % reduktion på ammoniakudledningen er på Ellesgaard opfyldt ved, at der i en del af klimastalden og i den ene slagtesvinestald etableres gyllekøling, samt at der i den ene slagtesvinestald er 50-75% fast gulv. Der er i nærværende miljøgodkendelse tilstillet vilkår til driften af gyllekølingsanlægget.

13.4 Pesticidpåvirkning

Påvirkning med pesticider kan ske gennem nedvaskning fra det dyrkede areal samt ved punktkildeforurening i forbindelse med påfyldning og rengøring af marksprøjten. Endvidere kan der ske forurening af vandløb og søer, hvis der ikke udvises påpasselighed med vinddrift. Fyldning af marksprøjten foregår med sugning fra separat vandtank. Påfyldning af planteværnsmidler finder sted på vaskeplads, hvorfra der er afløb til gyllebeholder, eller i marken. Det er Teknik & Miljø's vurdering, at de anførte tiltag vil mindske risikoen for punktkildeforurening.

13.5 Påvirkning af bilag IV arter

EU-landene har vedtaget fælles regler om at beskytte naturen. Habitatdirektivet forpligter medlemslandene til at træffe de nødvendige foranstaltninger til at indføre en streng beskyttelsesordning i det naturlige udbredelsesområde for dyrearter, som står på bilag IV. Beskyttelsen af arterne handler blandt andet om at sikre arterne mod at blive efterstræbt (jagt, indsamling, ødelæggelse af æg og yngel). Men medlemslandene skal også sikre, at arternes yngel- og rasteområder ikke beskadiges eller ødelægges. Arternes forekomst og udbredelse opdateres løbende gennem det nationale program for overvågning af vandmiljø og natur (NOVANA)

Der er registreringer om bilag IV arten "Stor vandsalamander" ca. 1,2 km nordøst for selve produktionsanlægget på Ellesgaard. Stor vandsalamander er udbredt i det meste af Danmark, og i de østlige dele af landet er den meget almindelig og kan forekomme over alt. Stor vandsalamander yngler i vandhuller af meget forskellig størrelse. Det er ikke unormalt at den findes i vandhuller på under 100 m². Arten er følsom over for forurening af vandhullerne, overskygning af vandhuller og udsætning af fisk. Arten kan findes ynglende i vandhuller under tilgroning, men der skal være sol på næsten hele vandoverfladen for at bestanden kan klare sig på længere sigt. Stor vandsalamander har to slags sommerlevesteder: i vand og på land. Ynglevandhullerne fungerer også som levested for de kønsmodne salamandre i sommerperioden. Dybe, kolde eller forurenede vandhuller kan godt være sommerlevesteder, selvom de ikke er egnede til ynglested. Efter forvandlingen opholder de unge dyr sig på land, hvor også de voksne findes igennem dele af året. Stor vandsalamanders levesteder og rasteområder på land ligger oftest nær vandhullet, hvor der er gode skjulesteder (grene, sten, o.lign.), gerne med store mængder af dødt ved under naturligt henfald. Størstedelen af bestanden opsøger levesteder inden for få hundrede meter fra ynglestederne, men enkelte individer kan vandre op til 1 km.

Rastestederne er oftest knyttet til skov og menneskeboliger. Ved bygninger raster de under brædde- og stenbunker, terrassefliser, i fugtige udhuse, kældre o.lign. Det er vanskeligt at afgrænse egentlige rasteområder, idet arten på land fremkommer spredt på egnede lokaliteter.

Voksne dyr og forvandlede larver overvintrer som regel på land. Rasteområderne om vinteren skal være frostfrie og kan inkludere nogle af sommerrasteområderne. Undtagelsesvis sker overvintring i vand.

Udover "Stor vandsalamander" er der registreringer om, at der ca. 1,2 km vest for Ellesgaard findes "løvfrø". Løvfrøen findes i det sydøstlige Jylland, på Als, Bornholm, Lolland og enkelte steder på Sjælland og Fyn. Den har en meget højtlydt og karakteristisk kvækken, som gør den forholdsvis let at opdage.

Løvfrøen yngler i mange forskellige typer vandhuller og vådområder., med lavvandede tidvise vandhuller og oversvømmelser på afgræssede arealer er de mest optimale. Et godt ynglested for løvfrøen kan også være gamle, lysåbne mergelgrave med lavvandede partier og god vandkvalitet. Løvfrøen har en god spredningsevne og er i stand til at kolonisere nye vandhuller og oversvømmelser op til flere km væk fra eksisterende, livskraftige bestande.

Uden for yngletiden opholder løvfrøerne sig især i brombærbuske i levende hegn, krat og skovbryn. Foruden brombær er løvfrøens foretrukne levested på land ofte tjørn, gedeblad, hunderose, slåen og hassel.

Løvfrøernes fordeling i terrænet vil i de fleste landskaber være lokaliseret til de foretrukne, ideelle yngleområder, som samtidig yder dem god beskyttelse og er gode fødesøgningssteder. I yngletiden kan hannerne om dagen opholde sig i eller ved ynglestedet, men de kan også opholde sig på de samme steder, som de lever i uden for yngletiden, og vandre frem og tilbage mellem ynglestedet og levestederne på land i aften- og nattetimerne.

Uden for yngletiden vandrer løvfrøerne ofte flere km ud i terrænet, men langt de fleste individer kan leve inden for en afstand på blot 100 meter fra ynglestedet, såfremt der er tilstrækkeligt med egnede rasteområder. I praksis vil det ofte være svært at stedfæste artens rasteområde præcist, da arten kan forekomme spredt uden for yngletiden.

Løvfrøerne overvintrer nedgravet i jorden eller på andre beskyttede gemmesteder. De kan overleve let frost. Ofte vil de grave sig ned på relativt åbne steder (græsarealer). Sandsynligvis er vinterkvarterene ofte ret tæt på ynglevandhullerne.

Det vurderes, at de nævnte bilag IV arter og deres yngle- og rasteområder ikke vil blive påvirket af afstrømning fra arealer tilknyttet produktionen på Ellesgaard, og det atmosfæriske kvælstofbidrag fra Ellesgaard vil være så ubetydeligt, at det ikke vil kunne medføre en væsentlig ændring i lokaliteternes tilstand. Teknik & Miljø vurderer derfor, at Bilag IV arterne og deres levesteder ikke trues af den forestående udvidelse på Ellesgaard.

14 Vurdering af ressourceforbrug og affaldshåndtering

Teknik & Miljø har på baggrund af oplysningerne i afsnit / "Beskrivelse af produktionens ressourceforbrug" vurderet, at der i forbindelse med driften på Ellesgaard er gjort tiltag, som vil sikre, at anvendelse af energi, næringsstoffer, vand og pesticider minimeres mest muligt, således at tabene til omgivelserne bliver så minimale som mulige, samtidig med at produktionen kan foregå på et rentabelt niveau. I relation til energiforbruget vurderes det, at idet ventilationen er frekvensstyret, er ejendommens energiforbrug forholdsvis begrænset.

Med hensyn til affaldshåndtering vurderes det at følges vilkårene 2.14.5 til 2.14.15 i denne miljøgodkendelse vil driften af Ellesgaard ikke medføre affaldsgener.

For så vidt angår spildevand fra Ellesgaard er der taget hånd om dette og det vurderes, at spildevandet håndteres fornuftigt og i henhold til gældende lovgivning på området. Se afsnit 9.11 – Spildevand.

15 Vurdering af lugt-, støv-, støj-, flue-, transport- og lysgener

Den primære kilde til lugt fra dyrehold er staldventilation. Der foreligger kun systematiske og anvendelige oplysninger til anvendelse i sagsbehandling om lugtmissionen fra staldanlæg. Lugtgener fra opbevaringsanlæg og lugtgener ved udbringning indgår således ikke i lugtberegningerne og reguleres derfor ved hjælp af generelle regler, herunder husdyrgødningsbekendtgørelsens afstandskrav til placering af stalde og anlæg til opbevaring af husdyrgødning.

Lugtgenestandarderne med udgangspunkt i den nuværende og kommende produktion på Ellesgaard er beregnet både i henhold til FMK-vejledningen og i henhold til den nye lugtvejledning.

Lugtgeneberegningerne viser, at lugtgenekriterierne ifølge Lov 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug er overholdt både i forhold til boliger i byzone, boliger i samlet bebyggelse og for enkeltbeboelse i landzone.

Det er Teknik & Miljø's vurdering, at udvidelsen af dyreholdet på Ellesgaard ikke vil betyde større gener for naboer i området omkring Ellesgaard – nærmeste nabobeboelse, som ikke er omfattet af landbrugspligt, er beliggende cirka 470 meter nord for Ellesgaard. Der er beplantning ved ejendommen og der vil yderligere blive plantet et flererækket læhegn omkring gylletankene. Læhegn virker som et "piskeris", der skaber øget opblanding af lugt og atmosfærisk luft. Derved udjævnes fluktuationer i lugtstyrken, og nedslag af lugt minimeres. Desuden vil en hel del støv sætte sig på bladløvet – og forsøg har vist, at lugt bindes til støvpartikler. Udover en positiv effekt på lugtgener, vil læhegnet også medvirke til at gylletankene glider naturligt ind i omgivelserne.

Samlet set vurderes der ikke at være væsentlige kumulative effekter i relation til lugtgener i området omkring Ellesgaard, idet der ikke lægger andre større husdyrproduktioner i den mest fremherskende vindretning, dvs. vest for Ellesgaard. Derfor vurderer Teknik & Miljø, at de nærmeste naboer ikke vil blive udsat for lugtgener, som overstiger et acceptabelt niveau.

Det skal dog nævnes, at der kan forekomme kortvarige perioder med lugtgener i forbindelse med udspreddning af husdyrgødning, men generne i forbindelse med dette vurderes ikke at blive øget væsentligt som følge af udvidelsen på Ellesgaard.

Med hensyn til støv- og støjgener er Teknik & Miljø's vurdering, at omboende ikke vil udsættes for væsentlige gener, idet støvgener i forbindelse med produktionen ofte kun vil forekomme ved kørsel omkring ejendommens bygninger i tørre perioder, og det vurderes således generelt at støvudvikling kun vil give anledning til meget lokal støvudvikling. Samlet vurderer Teknik & Miljø, at der ikke vil være væsentligt øgede støvgener som følge af udvidelsen.

Det vurderes, at støj fra ejendommen ikke er eller forventes at blive et problem for de omkringboende – der er ikke mekanisk ventilationsanlægget i staldene, og foderblanding foretages indendørs. Der vil dog kunne forekomme støj fra ekstern og intern transport. Trafikken til og fra Ellesgaard går dog ad egen privat vej, som ikke er fælles med andre. Teknik & Miljø vurderer på baggrund af ovenstående, at der ikke vil være uacceptable støjgener for omkringboende forbundet med udvidelsen.

Det er Teknik & Miljø's vurdering, at der på tilfredsstillende vis er redegjort for, hvorledes fluer og andre skadedyr vil blive bekæmpet, således at gener heraf undgås. Endvidere er det Teknik & Miljø's vurdering, at følges vilkårene 2.12.1 og 2.12.2 i denne miljøgodkendelse burde der ikke opstå fluegener og rotteproblemer.

Teknik & Miljø vurderer, at anvendelse af lys i staldene og udenfor bygningerne på Ellesgaard ikke vil medføre væsentlige problemer eller lysgener for omkringboende, forbipasserende eller landskabelige hensyn.

16 Vurdering af anvendelse af bedste tilgængelige teknik

Bedst Tilgængelige Teknik – BAT (Best Available Technique) – er en fællesbetegnelse for teknik, som kan begrænse emission af ammoniak, lugt, drivhusgasser eller begrænse energiforbruget. Anvendelse af teknikker, der er beskrevet i BAT-byggeblade, sikre at der er foretaget en vurdering af teknikkenes virkninger på miljøet, og teknikken kan anvendes på økonomisk mulige vilkår under danske produktionsforhold. I vurderingen er der samtidigt taget hensyn til eventuelle fordele og ulemper om lugt, arbejdsmiljø, dyrevelfærd m.v. Der er nedsat en følgegruppe under Skov- og Naturstyrelsen, som skal foretage denne vurdering. En beskrevet teknik, der lever op til alle ovenstående krav, har fået betegnelsen BAT. Er teknikken forbundet med store omkostninger, eller er reduktionen i ammoniakfordampningen minimal, har teknikken fået betegnelsen BAT-kandidat.

Teknik & Miljø har foretaget en vurdering af BAT anvendt inden for følgende kategorier på Ellesgaard: Energibesparende foranstaltninger, vandbesparende foranstaltninger, management, foderoplysninger, bedste tilgængelige staldteknologi, gødningsopbevaringsanlæg og bedste tilgængelige udbringningsteknik.

I det efterfølgende er ovenstående punkter gennemgået.

Energibesparende foranstaltninger:

I staldene vil der i forbindelse med løbende udskiftning af lysstofrør i øvrige stalde udskiftes til lavenergi lysstofrør. Lyset i staldene er tændt efter behov indenfor normal arbejdstid. Der er lys i staldene i ca. 10 timer i døgnet i vinterhalvåret og ca. 2 timer i døgnet i sommerhalvåret. Tidsrummet kan dog variere.

I slagtesvinestalden fra 2004 er der undertryksventilation med diffust luftindtag. Luftindtag sker via diffust loft kombineret med loftventiler. Luftmængden reguleres udelukkende ved undertrykket i stalden og tilføres gennem meget små huller eller porer via mineraluld. Herved opnås, at lufthastigheden er lav allerede, når luften kommer ind i stalden. Trækgener i dyrenes opholdszone minimeres. Den tilførte friskluft har ingen gennemslagskraft, og opblandingen med staldluften sker via luftstrømme forårsaget af dyrenes varmeproduktion og aktivitet.

Ved at kombinerer diffust luftindtag med loftventiler opvejes det diffuse luftindtags sommersvaghed med lave lufthastigheder. Ventilerne supplerer i de varme perioder med stråleventilation, der giver dyrene den vigtige afkøling som er afgørende for at opretholde deres produktivitet.

I klimastalden er der stjerne diffust ventilation. Det er stjerne-diffuseren der bestemmer luftens retning i stalden. Den store diameter på dyseranden i kombination med den specielle opadformede yderdel bevirker, at luften ledes langt ind langs loftet, inden den slipper efter at være blevet tempereret af staldens rumvarme. Ved ønske om større luftskifte åbnes diffuseren styret af en spjældmotor, hvorved luften slipper loftet og ledes ned mellem dyrene og giver god ventilation selv under ekstrem varme. Samtidig kontrolleres undertrykket og luftens hastighed vil være afhængig af det indjusterede undertryk.

Den gamle drægtighedsstald og løbestalden er indrettet med undertryksventilation og loftventiler, og slagtesvinestalden er med ligetryksventilation. Undertryksventilation er mere strømbesvarende end ligetryksventilationen.

For reduktion af energiforbruget er der valgt frekvensstyring. Investeringen i energibesparende tiltag som ventilation med frekvensstyrede udsugningsenheder, resulterer i, at der opnås en besparelse i elforbruget på ca. 50% i forhold til traditionelle spændingsstyrede udsugninger.

Efter hvert hold slagtesvin vaskes ventilatoren i staldafsnittene sammen med det øvrige staldinventar. Herved fjernes snavs mv. der kan yde modstand og forøge strømforbruget.

Al ventilation er styret af et temperaturreguleret styringssystem, som sikrer, at ventilationen kører optimalt, både med hensyn til temperaturen i staldene og el-forbruget.

Ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anvendes der således BAT (delvis lavenergibelysning, eftersyn og rengøring af ventilatorer, temperaturstyring der sikrer temperaturkontrol og minimumsventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation).

Vandbesparende foranstaltninger:

På Ellesgaard opnås der vandbesparelse ved at drikkeniplerne, som skal forsyne svinene med supplerende vand, er placeret over krybben.

Ved vask af stalde anvendes iblødsætning, hvorefter staldene vaskes dagen efter. Ifølge referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anvendes der således BAT i relation til vandforbrug.

Management:

BAT inden for management/godt landmandskab er i BREF (referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion) defineret på en række områder. På Ellesgaard er der taget følgende forholdsregler:

Overbrusningsanlæg anvendes i staldene i henhold til anbefalingerne fra Dansk Svineproduktion for at sikre mindst muligt "svineri" på det faste gulv, hvilket giver en god staldhygiejne og der med også en lavere ammoniakfordampning.

Driften planlægges, så der under normale omstændigheder aldrig er overbelægning i stierne. Der tages dog forbehold for eventuelle strejker på slagteriet eller lignende uforudsete omstændigheder.

Vand- og elforbrug opgøres en gang årligt.

Forbrugt mængde af foder opgøres i forbindelse med effektivitetskontrol.

Der føres journal over spredning af uorganisk gødning og husdyrgødning på markerne i form af mark- og gødningsplan, som endvidere bruges til planlægning af kommende sæsons spredning.

Der udarbejdes en beredskabsplan, så forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier og gylle og brand m.v. er beskrevet (eftersendes senest én måned efter miljøgodkendelsen er meddelt).

På baggrund af ovenstående vurderes det, at ansøger bruger BAT indenfor management.

Foderoplysninger:

Der er på ansøgnings tidspunktet ikke pålagt ejendommen restriktioner i forhold til fodring, hvilket der heller ikke er i denne miljøgodkendelse.

Der anvendes tørfoder bestående af korn, sojaskrå samt færdigt tilsætningsfoder. Foderingssystemet er lavet til tørfoder og kan ikke køre med vådfoder. Der anvendes fasefodring, således at foderet løbende tilpasset slagtesvinenes aktuelle alder. Der er fytase i foderet.

Det vurderes, at der anvendes BAT i forhold til foder og udfodringssystemer.

Bedste tilgængelige staldteknologi:

Med hensyn til BAT og staldsystemer er der flere forskellige definitioner på, hvad BAT er. Dels er der referencedokumentet fra bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF), dels er der BAT-byggebladene og dels er der www.husdyrgodkendelse.dk's beregninger:

I BREF står der, at følgende staldsystemer er BAT:

- Et fuldspalte gulv med et vakuumsystem til hyppig fjernelse af gylle
- Et delvist spaltet gulv med reducerede gødningskanaler med hældende vægge og et vakuumsystem eller
- Et delvist spaltet gulv med ventralkonvekst fast gulv eller et hældende fast gulv foran stien, en gødningsrende med hældende sidevægge og en hældende gødningsbeholder.

Ifølge Dansk Svineproduktion er de 2 sidstnævnte staldtyper hollandske typer, som ikke har fundet udbredelse herhjemme.

Endvidere findes der 3 BAT-byggeblade:

- Delvist spaltegulv med 1/3 spaltegulvsareal
- Delvist spaltegulv med skraber og køling af kanalbund
- Luftvasker med syre, rensning af 60 % afgangsluft.

På Ellesgaard indrettes slagtesvinestalden fra 1976 med 50-75 % fast gulv og gyllekøling, og under 984 stipladser i klimastalden etableres der ligeledes gyllekøling

Klimastalden er indrettet med delvist spaltegulv og slagtesvinestaldene er der delvist spaltegulv (25-49% fast gulv), dog er stalden fra 1976 med 50-75 % fast gulv. Alle stalde er således indrettet med BAT i forhold til gulvsystemet.

BAT-kravet gælder også for eksisterende dele af anlægget og det vurderes at de eksisterende stalde laver op til BAT-kravet.

Teknik & Miljø stiller vilkår om, at ved større vedligeholdelsesarbejder på anlægget (staldinventar, ventilationsanlæg og lignede) skal den valgte løsning leve op til bedste tilgængelige teknik /BAT). Arbejdet skal anmeldes til Bornholms Regionskommune, Teknik & Miljø, som vurderer om kravet om BAT er opfyldt. Formålet er at sikre, at der fremover anvendes den på det pågældende tidspunkt bedste tilgængelige teknologi, også ved ændringer, der ellers ikke kræver godkendelse efter husdyrloven.

Det vurderes, at staldene er indrettet med BAT-teknologi.

Gødningsopbevaring:

Da der er tale om:

- Stabile beholdere, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger
- Lageret tømmes hvert år og inspiceres visuelt, således at det hele tiden sikres at beholderen bund og vægge er tætte.
- Der er ingen spjæld, men alt overpumpes via neddykket rør
- Gyllen omrøres kun umiddelbart før udspredning
- Beholderen er overdækket med naturligt flydelag, og forbeholder som opføres i forbindelse med det ansøgte projekt overdækkes med fast overdækning og beholderne kontrolleres ved 10-års beholderkontrol, vurderes det, at der er BAT med hensyn til gødningsopbevaring jf. BREF.

Bedste tilgængelige udbringningsteknik:

BAT for udbringningsteknik er beskrevet i referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF) som en række tiltag. En del af disse tiltag er dækket af husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, hvorfor det er et lovkrav at følge dem. Fx:

- regler for udbringningstidspunkter (forbud mod udbringning 200 m fra byområder på weekend- og helligdage),
- udbringningsmetoder (fx ikke tilladt at bruge bredspredere til gylle),
- krav om nedfældning på visse arealer tæt på sårbar natur,
- krav til udbringningstidspunkter, der sikrer optagelse i planter,
- krav om nedbringning af husdyrgødning udlagt på ubevoksede arealer indenfor 6 timer, og krav om maksimale mængder husdyrgødning pr. ha,
- krav til efterafgrøder

Der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan, hvorved det sikres at mængden af gødning tilpasses afgrødens forventede behov. I planen tages der bl.a. hensyn til jordbundstype, sædskifte, vanding, planternes udbytte og kvælstofudnyttelsen. Der vil forekomme ammoniakfordampning og lugtgener fra marker, hvorpå der er udbragt gylle. Omfanget afhænger af vejrforhold (temperatur, vindforhold og evt. nedbør). Da gyllen køres ud på veletablerede afgrøder, minimeres ammoniakfordampning og lugtgenerne pga. mindre fordampning og hurtigere optagelse i planterne.

Der køres aldrig på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal. Der er ingen stærkt hældende arealer og der holdes som minimum 2 m bræmmer til vandløbene.

Gylleudbringning sker normalt kun på hverdage.

Da arealerne er jordbundstype 7 og 8 (lerjord) og der primært er dyrkes vinterafgrøder, benyttes der ikke nedfælder. Nedfældning i vinterafgrøder er ikke ønskeligt, da der kommer for mange køreskader på afgrøderne, hvilket medfører et mindre udbytte og i sidste ende en mindre N-optagelse i afgrøder og dermed også en større udvaskning. På sort jord og græsmarker inden for bufferzoner omkring følsomme naturområder, bliver gyllen dog nedfældet jf. lovkrav.

Det vurderes, at de anvendte udbringningsteknikker lever op til BAT.

Fravalg af teknikker

Brug af forsuringssanlæg vurderes som værende meget omkostningstunge for en produktion af denne størrelse og er derfor ikke anvendt. Der er desuden tale om eksisterende stalde, hvor betonkvaliteten er ukendt og derfor kan der være usikkerhed om betonens holdbarhed ved længere tids påvirkning af forsuret gylle (udfældning af forskellige svovlsalte mv.).

Ammoniakfordampningen fra staldanlægget ville kunne reduceres ved at lede hele eller dele af ventilationsluften gennem et luftrensingsfilter. Hele produktionen på ejendommen finder sted i eksisterende stald. Omkostninger til etablering af luftrensning på en eksisterende stald er alt andet lige større end ved nybyggeri.

Erfaringerne med de kemiske luftrensere viser at der fortsat er driftsproblemer med anlæggene (kilde: Miljøstyrelsens BAT-Blad). Luftrensning hvor ventilationsluften skal gennem et filter betyder alt andet lige et større energiforbrug pga. tryktabet over filteret. Dertil kommer forbrug af svovlsyre samt afskrivning og forrentning af investeringen. Omkostningerne ved fx 60 % luftrensning vil ligge på ca. 300.000 kr. som for gylleforsuring, hvis der er tale om nybyggeri. Omkostninger vil derfor givet vis være større på Ellesgaard da hele produktionen sker i eksisterende bygninger.

Luftrensning er derfor fravalgt pga. at der stadig er tekniske problemer med luftrensingsanlæg, hele produktionen sker i eksisterende stalde, hvor etablering af luftrensning er mere kompliceret end i nybyggeri samt de totale omkostninger til investering og drift af anlægget.

Teknik & Miljø vurderer samlet, at kravet om bedste tilgængelige teknologi inden for de områder loven om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug stiller krav om, er opfyldt på Ellesgaard.

17 Vurdering af hensynet til de landskabelige værdier

Ellesgaard er i henhold til Regionkommuneplan 2005 placeret i landzone og i et område, som er udpeget som særligt værdifuldt landbrugsområde. Ejendommen fremtræder som en samlet enhed i landskabet, idet alle bygninger er opført i tilknytning til den eksisterende gård og således udgør ejendommens bebyggelses- og færdselsarealer en hensigtsmæssig helhed.

Ejendommen er beliggende i et åbent kuperet landbrugs landskab - på strækningen mellem Ibsker og Nexø. Stuehuset og staldenes østlige facader er synlige fra Ibskervejen, mens gårdens gylletanke og maskinhus er placeret på vestsiden af ejendommen, og de er ikke synlige fra offentligvej, idet staldbygningerne skjuler dem fra den ene side og kommende samt eksisterende beplantning skjuler dem fra de øvrige sider. Desuden er der terrænforskel, der gør at skoven er skjult fra bagsiden.

I området findes der flere mindre ejendomme, og enkelte større produktionslandbrug. Ejendommen er omgivet af åbne marker, dog er der syd for ejendommen en mindre skovbevoksning som gør ejendommen ikke ligger ene i landskabet. Ellesgaard er synlig i landskabet, men syner ikke meget dominerende i landskabet, idet den fremtræder som en samlet og harmonisk enhed i landskabet og knytter sig til skovbræmme syd for ejendommen. Bag Ellesgaard rejser Paradisbakkernes skov sig, og danner en "ryg" for ejendommen.

Landskabeligt er det vurderet, at der ikke vil ske ændringer omkring Ellesgaard, idet udvidelsen skal ske i eksisterende bygninger, og der ikke skal opføres nye opbevaringsanlæg til husdyrgødning. Derfor er der ikke baggrund for at stille vilkår om landskabelige hensyn.

18 Vurdering af tiltag ved ophør af husdyrbruget

I forbindelse med et eventuelt ophør af husdyrproduktionen vil samtlige produktionsbygninger tilhørende svineproduktionen blive rengjort, vedligeholdt eller nedrevet. Teknik & Miljø vurderer, at disse tiltag er tilstrækkelige til at undgå forureningsfare og til at sikre, at ejendommen ikke vil blive et attraktivt levested for eksempelvis rotter. Endvidere vurderes det, at disse tiltag vil sikre, at ejendommen ikke kommer til at fremstå som et øde og forladt element i landskabet.

19 Vurdering af alternativer til beskrevet produktionsudvidelse

19.1 Alternative løsninger

Alternativet til den ansøgte produktion på Ellesgaard vil være at forsætte med so- og smågriseproduktionen til 2013. I 2013 vil soproduktionen skulle ophøre eller staldene vil skulle renoveres, idet søer i bokse pr 2013 bliver forbudt. Det vil dog ikke være rentabelt på sigt med en soproduktion af den nuværende størrelse.

Ansøger ønsker derfor nu at koncentrere sig om produktionen af slagtesvin på Ellesgaard. Samtidig ønskes det så vidt muligt at udnytte den eksisterende kapacitet i staldene for på denne måde at opnå den mest rentable produktion. Der ansøges derfor om en produktion på 10.000 smågrise og 8344 slagtesvin. Herved udnyttes den eksisterende staldkapacitet optimalt, og der skal ikke bygges nye opbevaringsanlæg til husdyrgødning.

Der skal ikke foretages bygningsmæssige ændringer på Ellesgaard, og derfor er der ikke nogen alternativ placering af staldbygninger.

Teknik & Miljø vurderer samlet set ikke de beskrevne alternativ som værende bedre end det ansøgte projekt i forhold til miljømæssige aspekter.

19.2. 0-alternativ

0-alternativet skal belyse de miljømæssige og socioøkonomiske konsekvenser der er, hvis den ansøgte produktionsudvidelse ikke gennemføres.

Udgangspunktet er at skabe en rentabel produktion på bedriften. 0-alternativet til den ansøgte udvidelse er at opretholde den nuværende produktion på det niveau den er nu. Dette vil dog reelt betyde en begyndende afvikling af bedriften, hvilket ikke er hensigtsmæssigt, såfremt man ønsker at være en part af dansk landbrug også i fremtiden. Det ansøgte projekt skal være med til at sikre, at det forsat kan være rentabelt at drive Ellesgaard både nu og i fremtiden. Hvis den beskrevne udvidelse af antal dyreenheder ikke finder sted, vil det betyde, at svineproduktionen "ikke kan følge med" og bliver urentabel.

0-alternativet vil betyde, at Ellesgaard ikke bidrager til en øget miljøpåvirkning i lokalområdet. Det er dog Teknik & Miljø's vurdering, at den øgede miljøpåvirkning, der kommer som følge af udvidelsen på Ellesgaard ikke påvirker lokalområdet i negativ retning, se nærværende godkendelse.

Med hensyn til nabogener set i forhold til 0-alternativet kontra udvidelsen på Ellesgaard, er det Teknik & Miljø's vurdering, at udvidelsen på Ellesgaard ikke vil betyde væsentlig størebegreb for naboerne omkring Ellesgaard end ved den nuværende produktion – jf. afsnit 15 om lugt-, støj- og fluegener samt lysforhold.

Det er Teknik & Miljø's vurdering af de socioøkonomiske konsekvenser, at 0-alternativet, dvs. fastholdelse af et konstant produktionsniveau på Ellesgaard, ville være en begyndende afvikling af produktionen. På nuværende tidspunkt eksporteres flere smågrise væk fra øen på grund af manglende slagtesvineproducenter.

Idet en del af svinene kan opfedes på Ellesgaard kan det være medvirkende til, at antallet af slagtninger på slagteriet i Rønne ikke falder og dermed kan produktionsudvidelsen være medvirkende til at sikre, at Bornholm også i fremtiden har et slagteri

Samfundsmæssigt vil 0-alternativet derfor kunne betyde færre arbejdspladser dels på slagteriet, men også i de mindre lokale virksomheder (vognmænd, foderstoffer m.m.), og som følge af dette må det kunne forventes at samfundets indkomstdannelse mindskes. Udvidelsen vil derimod betyde øget beskæftigelse i selve produktionen samt i en række følge-erhverv.

20 Afværgeforanstaltninger

20.1 Fodermæssige forhold

Foderet tilsat fytase, hvormed der opnås et lavere indhold af fosfor i husdyrgødningen, idet fosforindholdet i foderet er lavere, når der tilsættes fytase.

21 Samlet konkluderende vurdering

Der er foretaget beregninger af ammoniakfordampningen og ammoniakdepositionen til omkringliggende naturarealer. Anlægget ved Ellesgaard er beliggende indenfor 1000 m af naturområder, der er beskyttet i form af bufferzoner. Det vurderes desuden at ingen af de nærliggende naturområder vil blive påvirket væsentligt af forøgelsen i ammoniakdepositionen som følge af besætningsudvidelsen. Desuden vurderes vandmiljøet ikke at blive påvirket væsentligt af næringsbelastning fra overfladisk afstrømning.

Kravet til 20 % reduktion af ammoniakfordampningen på udvidelsen i henhold til Lov nr. 1572 af 20. december 2006 er opfyldt, idet der er opnået reduktion i ammoniakfordampningen ved, at der er etableret gyllekøling i klimastaldene og en af slagtesvinestaldene.

Landskabeligt vurderes der ikke at ske en væsentlig ændring omkring Ellesgaard, idet besætningsudvidelsen sker i eksisterende bygninger.

Med hensyn til nabogener er det Teknik & Miljø vurdering, at udvidelsen ikke vil betyde større gener for naboerne omkring Ellesgaard end ved den nuværende produktion. Endvidere er der beskrevet og stillet vilkår, som sikrer, at de nødvendige foranstaltninger træffes ved ophør af driften på ejendommen, således at forureningsfare undgås.

Ses der på projektets kortsigtede såvel som langsigtede virkninger på miljøet vurderes disse ikke at være af væsentlig betydning. Teknik & Miljø har vurderet, at den øgede ammoniakemission fra Ellesgaard ikke vil have en negativ indvirkning på naturområderne, hverken på kort- eller langsiget.

Med hensyn til udspretningsarealernes placering ligger ingen arealer i nitratfølsomme områder i forhold til vandindvinding og ej heller i fosforbelastede områder. En part af udspretningsarealerne ligger indenfor nitratklasse 1 i forhold til overfladevand. Idet der maksimalt tildeles 1,28 DE/ha overholdes beskyttelseskravet i forhold til nitratklasse 1.

Samlet set vurderer Teknik & Miljø, at når miljøgodkendelsens vilkår overholdes, har ansøgeren truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Teknik & Miljø vurderer, at indretning og drift af husdyrbrugt, udbringning af husdyrgødning og drift af arealerne kan ske i overensstemmelse med gældende regler og uden væsentlig påvirkning af miljøet, som dette er defineret i husdyrloven, herunder at projektet

ikke skader bevaringsstatus for Natura 2000-områder eller levesteder for arter optaget på Habitatdirektivets bilag IV.

22 Generelle forhold

22.1 Tidligere offentliggørelser

Bornholms Regionskommune offentliggjorde den 10. januar 2009, at kommunen havde modtaget en ansøgning vedrørende ønske om udvidelse af svineproduktionen på Ellesgaard. Regionskommunen modtog et skriftligt debatindlæg som følge af offentliggørelsen.

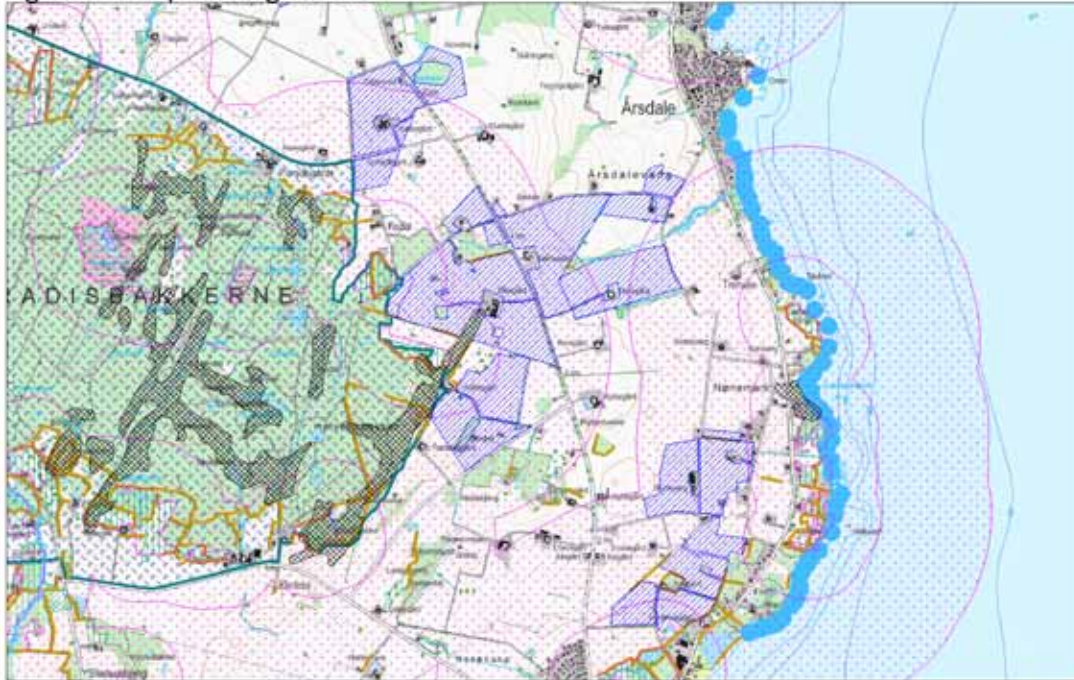
I perioden 26. maj til 7. juli 2010 fremlagde Teknik & Miljø "Forslag til §12-miljøgodkendelse til Ellesgaard". Teknik & Miljø modtog som følge af offentliggørelsen ingen henvendelser.

22.2 Klagevejledning

Regionskommunens afgørelse kan påklages til Miljøklagenævnet af enhver med retlig interesse i sagen. Evt. klage skal være skriftlig og indsendes til Bornholms Regionskommune, Teknik & Miljø, Skovløkken 4, 3770 Allinge. Herfra videresendes klagen til Miljøklagenævnet, der vil behandle klagen. Klagefristen er 4 uger fra 14. juli 2010, hvor afgørelsen annonceres i Rytterknægten.

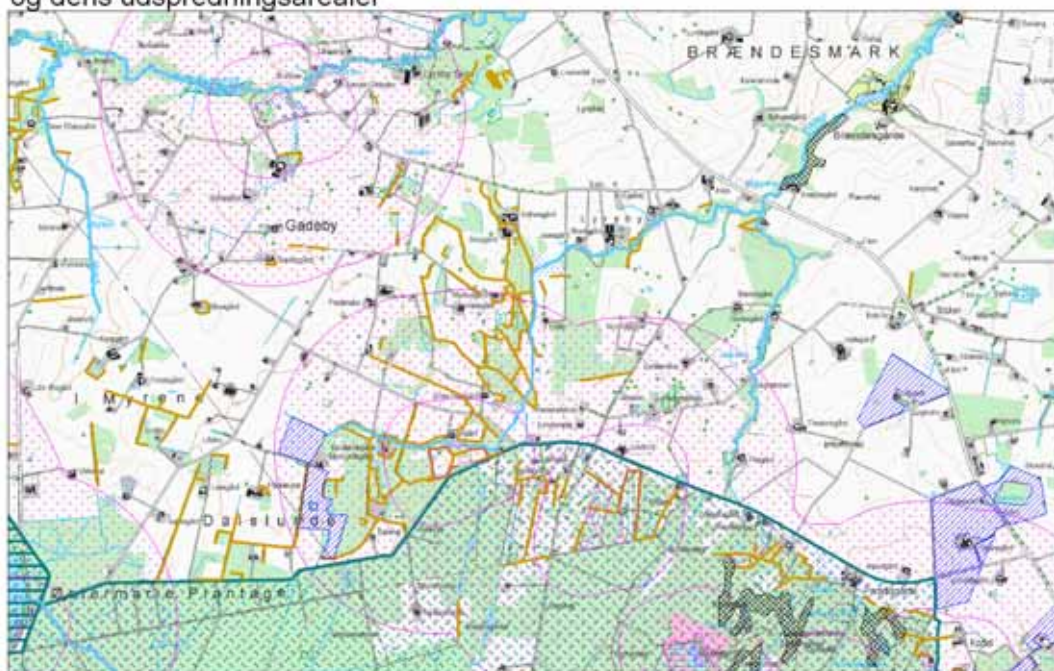
Bilag 1 – udspretningsarealer til Ellesgaard

Kort med angivelse af §3 områder og EU-habitatområde i forhold til Ellesgård og dens udspretningsarealer

- Arealer
- EU-habitatområde
- Vandløb beskyttet af Naturbeskyttelseslovens §3
- Mose beskyttet af Naturbeskyttelseslovens §3
- Søer over 100 m², som er beskyttet af Natyrbeskyttelseslovens §3
- Overdrev beskyttet af Naturbeskyttelseslovens §3
- Sten- og jorddiger beskyttet af Museumslovens
- Hede beskyttet af Natyrbeskyttelseslovens §3
- Nærmområde for vandindvinding
- Lavbundsarealer
- Eng beskyttet af Naturbeskyttelseslovens §3
- Strandeng beskyttet af Naturbeskyttelseslovens §3
- Terrænhældning over 12 grader
- Terrænhældning fra 6-12 grader

Kort med angivelse af §3 områder og EU-habitatområde i forhold til Ellesgård og dens udspretningsarealer

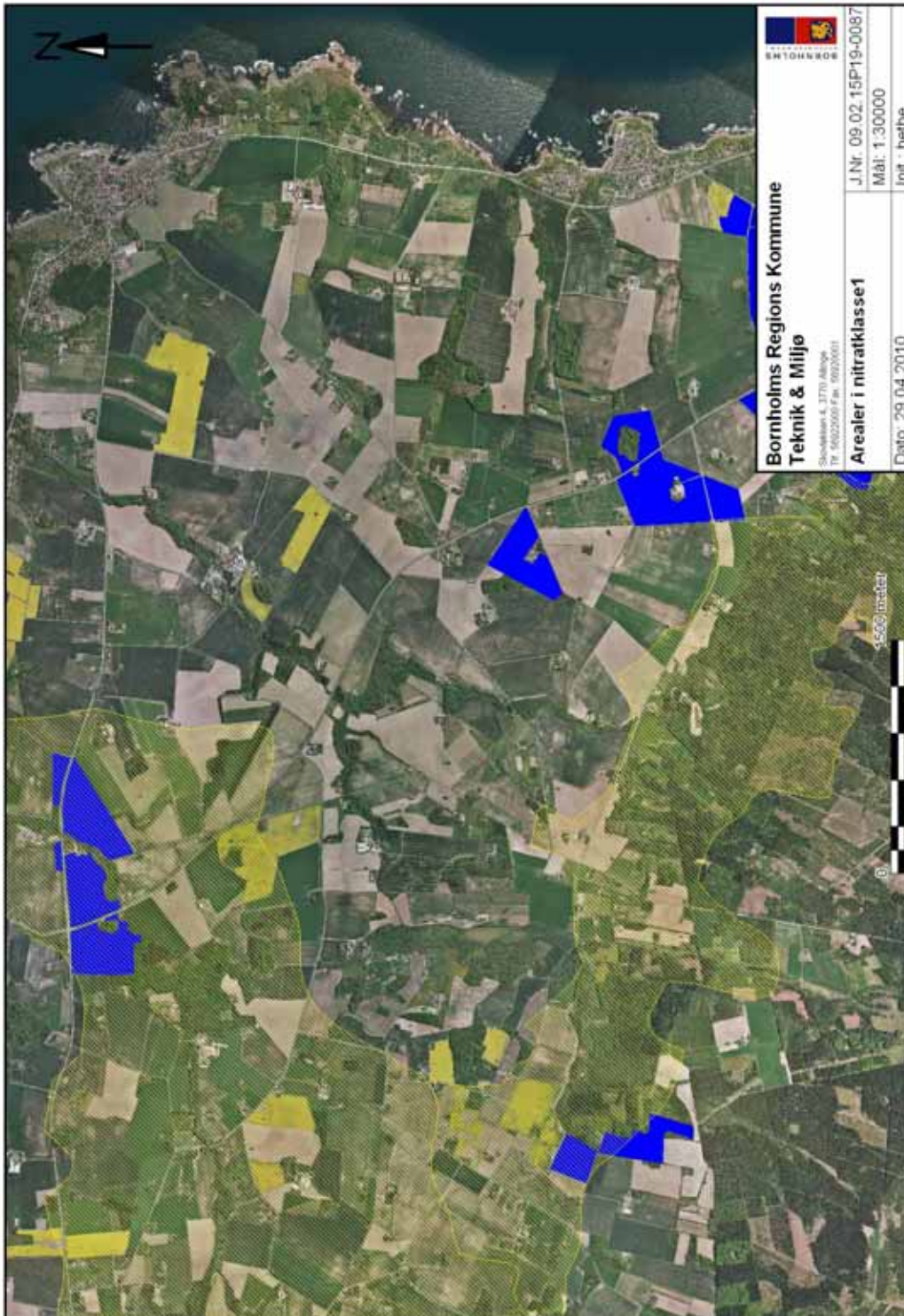
- **Arealer**
- **EU-habitatområde**
- **Vandløb beskyttet af Naturbeskyttelseslovens §3**
- **Mose beskyttet af Naturbeskyttelseslovens §3**
- **Søer over 100 m2, som er beskyttet af Natyrbeskyttelseslovens §3**
- **Overdrev beskyttet af Naturbeskyttelseslovens §3**
- **Sten- og jorddiger beskyttet af Museumslovens**
- **Hede beskyttet af Natyrbeskyttelseslovens §3**
- **Nærmområde for vandindvinding**
- **Lavbundsarealer**
- **Eng beskyttet af Naturbeskyttelseslovens §3**
- **Strandeng beskyttet af Naturbeskyttelseslovens §3**
- **Terrænhældning over 12 grader**
- **Terrænhældning fra 6-12 grader**

Kort med angivelse af §3 områder og EU-habitatområde i forhold til Ellesgård og dens udspretningsarealer

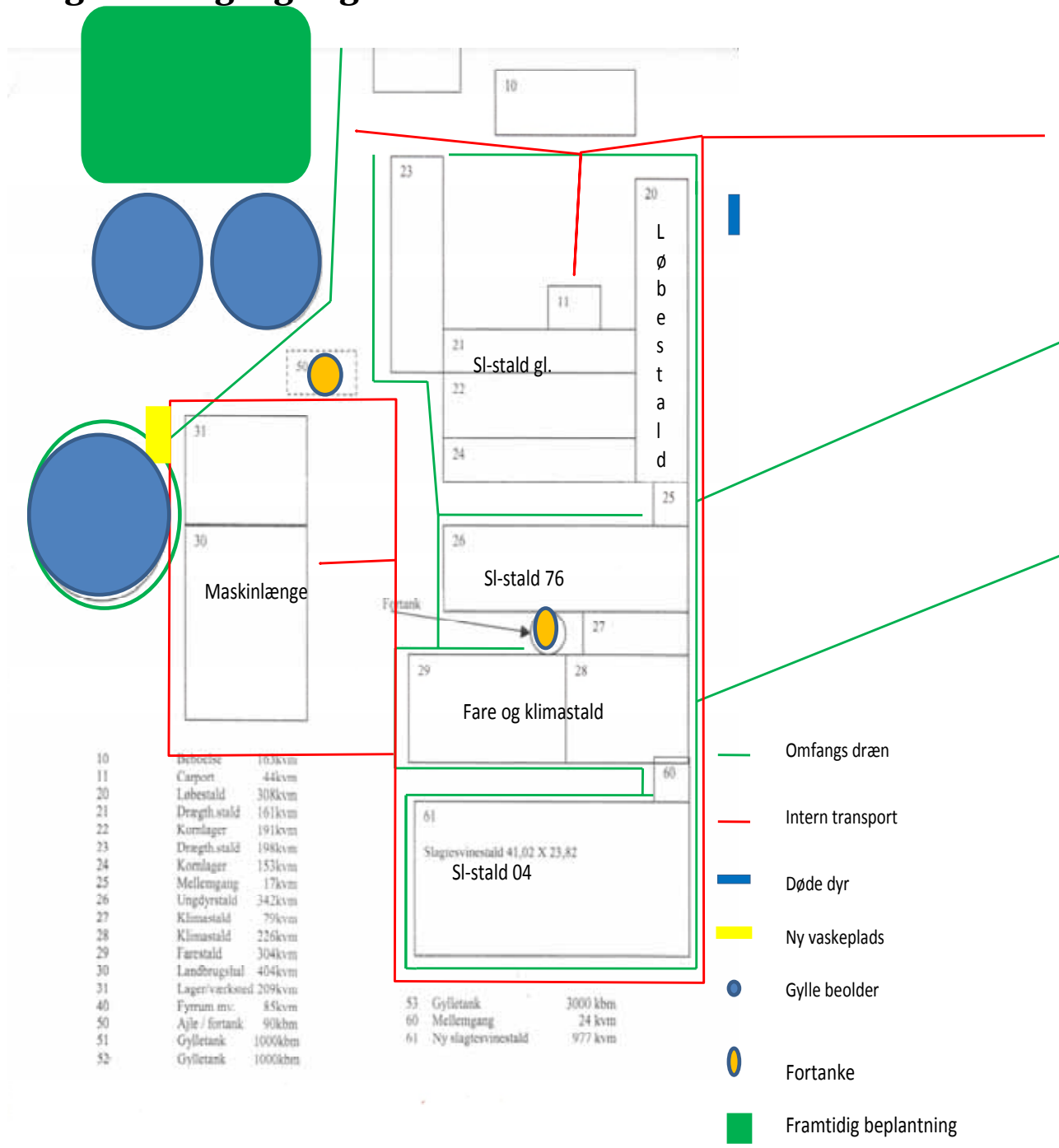

- **Arealer**
- **EU-habitatområde**
- **Vandløb beskyttet af Naturbeskyttelseslovens §3**
- **Mose beskyttet af Naturbeskyttelseslovens §3**
- **Søer over 100 m², som er beskyttet af Natyrbeskyttelseslovens §3**
- **Overdrev beskyttet af Naturbeskyttelseslovens §3**
- **Sten- og jorddiger beskyttet af Museumslovens**
- **Hede beskyttet af Natyrbeskyttelseslovens §3**
- **Nærmområde for vandindvinding**
- **Lavbundsarealer**
- **Eng beskyttet af Naturbeskyttelseslovens §3**
- **Strandeng beskyttet af Naturbeskyttelseslovens §3**
- **Terrænhældning over 12 grader**
- **Terrænhældning fra 6-12 grader**

Bilag 2 – Udspretningsarealer i nitratklasse 1

Bilag 3 – Anlægstegning

Bilag 4 – Beredskabsplan

Beredskabsplan for

Ellesgaard

Ibskervej 35
3740 Svaneke

INDHOLDSFORTEGNELSE

Telefonnumre

Brand- og evakueringsinstruks

Overløb af gylle

Kemikalie- og oliespild instruks

Uheld i forbindelse med forsuringsanlæg

Uheld i forbindelse med gyllekøling instruks

Stophaner/hovedafbrydere

Strømsvigt instruks

Transport af bekæmpelsesmidler

Kort

Udarbejdet af Preben Bjerregaard

Denne beredskabsplan er udarbejdet som en del af ejendommens miljøgodkendelse med det formål at stoppe og begrænse eventuelle uheld med konsekvenser for det omgivne miljø.

Planens indhold skal være kendt af gårdens ansatte mm. og udleveres til eventuel indsatsleder/miljømyndighed i forbindelse med uheld, forureninger, brand, ol.
Beredskabsplanen revideres/kontrolleres mindst 1 gang om året og skal være let tilgængelig og synlig. Beredskabsplanen findes i rød mappe på kontoret i personalerum.
Kopi af beredskabsplanen findes i mappe på kontoret i stuehus.

Kort materiale.

Bagerst er der et oversigtskort over ejendommen mm. med angivelse af:

- Mark- og drikkevandsboringer/brønde
- Kemikalielager (f.eks. bekæmpelsesmidler, handelsgødning, svovlsyre til forsuring)
- Dieseltanke og olietanke (overjordiske og nedgravede)
- Drænbrønde / regnvandsbrønd / afløb
- Udløbspunkter til vandløb / jord fra dræn
- Slukningsmateriel og åndedrætsværn
- Afbrydere til diverse pumper, anlæg, strømafbryder m.v.
- vt. fald/kote mod vandløb/dræn/brønde og boringer
- Trykflasker/oplag af f.eks. F-gas, stationære F-gasbeholdere, svejseanlæg m.v. -
- Flugtveje for dyr/ frigørelse mm.

Husk

Ved store uheld ring altid 1-1-2, ved mindre uheld ring altid til miljømyndighederne. Er man i tvivl ring 1-1-2.

På Bornholms Regionskommunens hjemmeside kan man endvidere se mere om, hvorledes man skal forholde sig i forhold til akut forurening: www.brk.dk

Efter brand mm. tag kontakt med miljømyndighederne med hensyn til genopbygning af stald mm.

TELEFONNUMRE

Nærmeste telefon står i stuehus og har nr.56932023.

Miljømyndighed	kontaktes på telefon	56920000	dag
Falck	kontaktes på telefon	70102031	dag eller nat
Brandvæsen	kontaktes på telefon	112	dag og nat
Lægevagt	kontaktes på telefon	56952233	dag eller nat
Ventilationsfirma	Kontaktes på telefon	56494400	dag eller nat
Bornholmslandbrug	kontaktes på telefon	56907800	dag eller nat
Dyrlæge	kontaktes på telefon	21715282	dag eller nat
Foderstofforretning	kontaktes på telefon	33684400	dag eller nat
Elektriker	kontaktes på telefon	56470357	dag eller nat
Smeden	kontaktes på telefon	56492045	dag eller nat
VVS	kontaktes på telefon	56902094	dag eller nat
Preben Bjerregård	kontaktes på telefon	40942065	ag og nat
Hans-Jørgen Bjerregård	kontaktes på telefon	21654165	dag og nat

BRAND- OG EVAKUERINGSINSTRUKS

Ved brand der ikke kan slukkes ved egen hjælp.

Tilkald brandvæsenet - RING 112 - oplys:

Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra
Hvad er der sket og at det er en gårdbrand
Er der tilskadekomne - hvor mange –
Er dyrene kommet ud – art og antal der evt. er fanget

Kontakt ejeren, Preben Bjerregaard på tlf. 40942065

Iværksæt rednings- og slukningsarbejde hvis det er muligt og forsvarligt, herunder fjernelse og evakuering af dyr, olie, trykflasker, gødning og kemikalier

Placering af slukningsmateriel er angivet på oversigtskortet.

Hvis det ikke er muligt at slukke branden - forsøg at begrænse den ved lukning af døre og vinduer

Modtag brandvæsenet og udlever denne mappe sammen med kortmaterialet
oplys endvidere:

Evt. tilskadekomne eller dyr der ikke er reddet i sikkerhed
Hvor det brænder
Brandens omfang
Hvor der er adgangsveje

På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:
Højtryks rensere, Vand slanger, Rendegrave, Pulver slukker, Brandtæppe.

OVERLØB AF GYLLE INSTRUKS

Ved større overløb af gylle eller ved brud på gylletanken - RING 112
oplys:

Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra
Hvad der er sket og hvor meget der er løbet ud
Om der er risiko for forurening af vandløb, eller drikkevandsboring

Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne

Kontakt ejeren, Preben Bjerregaard på tlf. 40942065

Kontakt miljømyndighederne ved tlf. 56920000

Forsøg opdækning for at undgå, at gylle løber til drænbrønd og vandløb.

Opdækningen kan evt. foretages med jord, halmballer ol. afhængig af mængden af gylle. løbet til dræn

Modtag brandvæsenet/miljømyndighederne og udlever denne mappe med sammen med kortmaterialet

På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:
Rendegraver ,Jord,Halmballer.

UHELD I FORBINDELSE MED GYLLEKØLING INSTRUKS

Ved større uheld med udslip af kølervæske i forbindelse med gyllekølingsanlægget - RING 112
oplys:

Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra.
Er der kommet personer til skade.
Hvad der er sket og hvor meget der er løbet ud.
Om der er risiko for forurening af vandløb, eller drikkevandsboring.

Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne.

Kontakt ejeren, Preben Bjerregaard på 40942065
Er ejeren ikke til at træffe kontaktes Hans-Jørgen på 21654165

Forsøg opdæmning for at undgå, at kølervæske løber til samlebrønde se kort over dræn

Opdæmningen kan evt. foretages med jord, halmballer ol. afhængig af mængden af kølervæske.

Modtag brandvæsenet/miljømyndighederne og udlever denne mappe med sammen med kortmaterialet.

På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:
Savsmuld og halm

KEMIKALIE- OG OLIESPILD INSTRUKS

Ved større overløb af kemikalier og olie - RING 112 – oplys:

Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra
Hvad der er sket, hvad og hvor meget der er løbet ud
Om der er risiko for forurening af vandløb ,drikkevand

Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne

Kontakt ejeren, Preben Bjerregaard på tlf. 40942065

Kontakt miljømyndighederne ved tlf. 56920000

Forsøg opdæmning for at undgå, at det løber til drænbrønd og vandløb.

Opdæmningen kan evt. foretages med jord, halmballer ol. afhængig af mængden og art. Er f.eks. olie løbet til dræn kan man lave en opdæmning af vandløbet med en bigballe.

Modtag brandvæsenet/miljømyndighederne og udlever denne mappe med sammen med kortmaterialet

På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:
Rendegraver og halmballer

I stald , værksted samt i kemikalierummet findes der savsmuldspakker og kattegrus der kan benyttes til at opsuge spildte væsker.

STOPHANER / HOVEDAFBRYDERE

Afbrydere til diverse pumper, anlæg, strømafbryder m.v. skal ligeledes noteres på kortet over ejendommen.

Vand

Hovedhane sidder vedsiden af stor rød port mod øst.

I 76 -stald sidder stophane ved mellemgang i fyrrum.

I klima-stald sidder stophane ved gang.

I Slagte-stald sidder stophane ved gang.

I Gl.slagte-stald sidder stophane ved Gavl.

Elektricitet

Hovedafbryder sidder ved: Port i gårdsplads.

El-tavle sidder ved: Port i gårdsplads.

Nye 13 ampere sikringer opbevares i skab ved tavle.

Nye 16 ampere sikringer opbevares i skab ved tavle.

Nye 32 ampere sikringer opbevares i skab ved tavle.

STRØMSVIGT INSTRUKS

Vurder om dyr vil lide under træk fra nødopluk eller varme.

Tjek alle stalde og se, om nødoplukket er åben.

Begræns trækgener og varmeudvikling (overbrusning).

Kontroller at der ikke sker forurening som følge af manglende strøm til pumper ol.

Ved strømsvigt på over ca. 2 timer, ring til Østkraft og forhør om varigheden af udfaldet.
Telefon nr. 56930930.

Værdsæt opstart af nødstrømsgenerator. der forfindes i maskinlænge.

TRANSPORT AF BEKÆMPELSESMIDLER

Sørg for sikker transport af kemikalier til ejendommen og mellem ejendom og marker.

Bekæmpelsesmidler skal under transport være sikret mod stød og uheld. En lukket tæt plastkasse (eks. en køleboks) er velegnet.

Medbring en spand/sæk med fint savsmuld til opsugning af spildt middel samt en skovl og f.eks. plasticposer/plastspand til en hurtig indsats. Uanset koncentrationen kan et spild på mindre end ca. 2 liter med en hurtig indsats fjernes fra jorden.

Medbring altid en mobiltelefon således at det er muligt at hurtigst at tilkalde hjælp ved held.

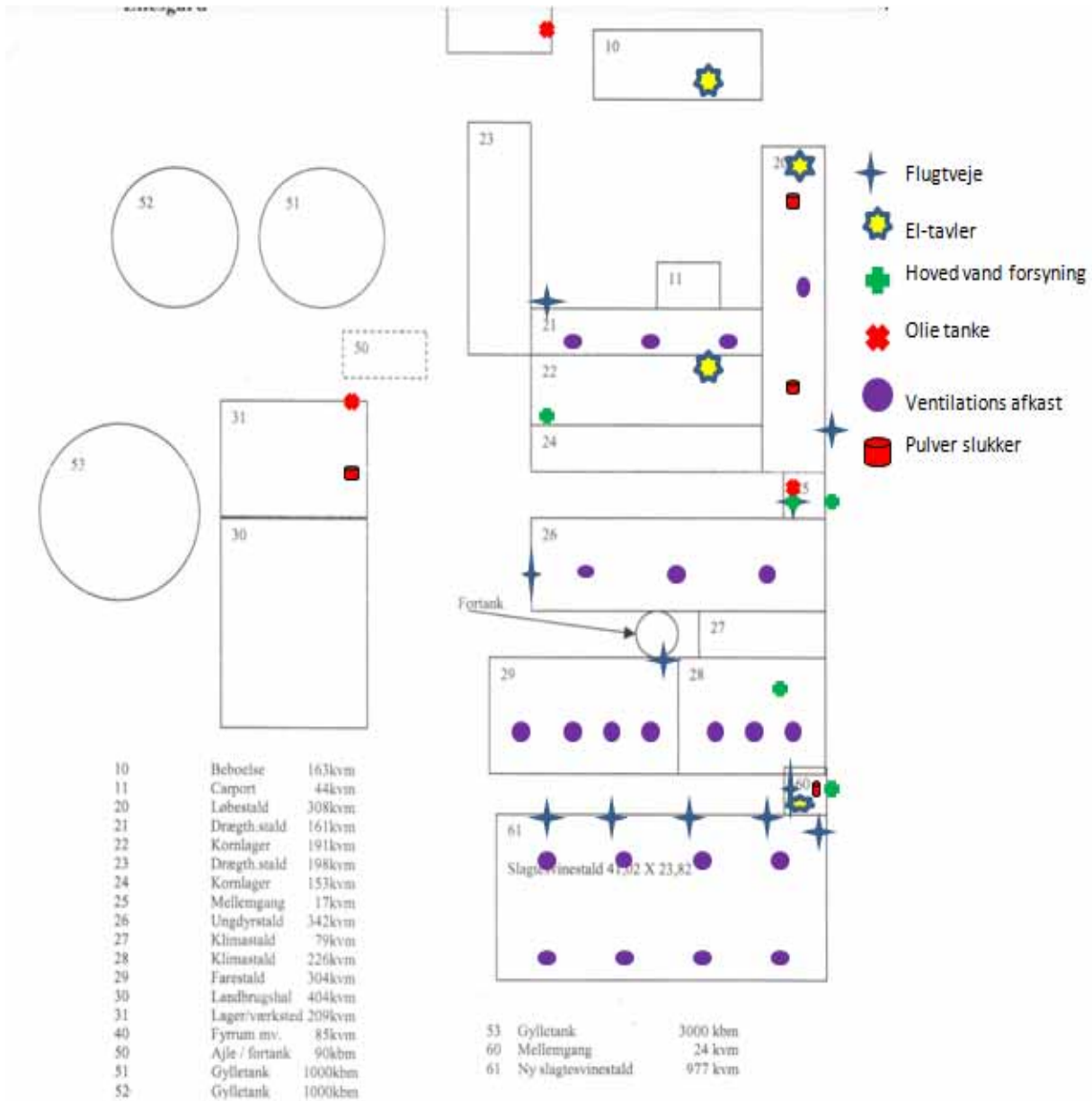
Hvor der arbejdes med bekæmpelsesmidler, skal der være førstehjælpeudstyr og øjenskyllmiddel til rådighed

Meget giftige og giftige bekæmpelsesmidler skal overalt opbevares forsvarligt under lås. Øvrige bekæmpelsesmidler skal opbevares forsvarligt. For alle midler gælder, at de opbevares utilgængeligt for børn og ikke sammen med eller i nærheden af levnedsmidler, foderstoffer m.v.

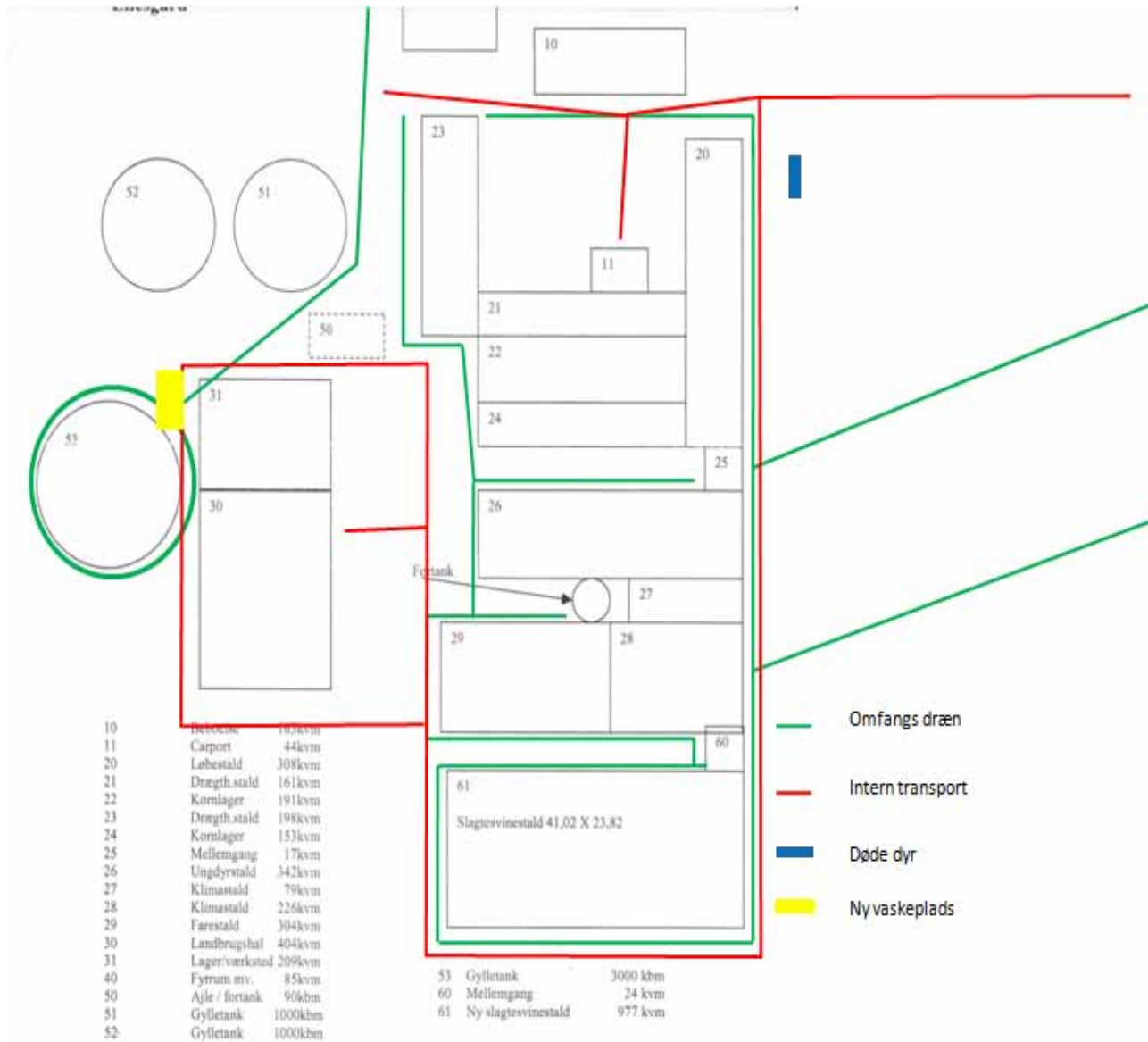
Derudover gælder følgende:

- Kemikalierummet skal være godt ventileret, tørt og frostfrit med god belysning.
- Der skal findes et sugende materiale f.eks. savsmuld til opsamling af spild.
- Døre skal være forsynet med en støbt kant, der kan tilbageholde eventuelt spild.
- Gulve skal være tætte og uden afløb.

BILAG A – KORT OVER EJENDOMMEN

BILAG B – KORT OVER UDLØBSPUNKTER FRA DRÆN TIL VANDLØB

Bilag 5 – Modtagne indlæg efter 1. offentlige høring

Teknik & Miljø har i forbindelse med den 1. offentligheds periode fra 10. januar til 26. januar 2009 modtaget en skriftlig bemærkning. Henvendelsen er resumeret nedenfor:

Jytte & Kell Kure, Ibskervej 36, Svaneke har fremsat følgende bemærkninger:

- 1) Siden den sidste udvidelse på Ellesgaard er der kommet store lugtgener året rundt ved specielle vindretninger. I perioder har det været så markant, at det har medført et direkte ubehag, så der ikke har været velbehag ved at være i hjemmet på Ibskervej 36, da lugten af ammoniak har været meget gennemtrængende.
- 2) Ved en evt. udvidelse forventes det, at projektet vil inkludere et ventilations/rensningsanlæg der sørger for en fuldstændig neutralisering af lugtgenerne i naboområdet.

Teknik & Miljø's kommentarer til bemærkningerne fra Ibskervej 36:

- Ad 1) Teknik & Miljø har vurderet, at lugtgenerne fra produktionen på Ellesgaard ikke vil blive væsentligt forøget. Lugtmissionen er ikke proportional med antal dyreenheder og heller ikke proportional med antallet af stipladser, selvom antallet af stipladser indgår i beregningen af lugtmissionen. Lugtmissionen er ej heller proportional med mængden af gylle. Lugt beregnes ud fra antal kg dyr på stald på et givent tidspunkt. Desuden er lugtmissionen større fra fuldspaltegulve end fra delvist spaltegulv. Normen for fuldspalte gulv er 450 OUE¹/sek/1000 kg dyr og for delvist fast gulv 300 OUE/sek/1000 kg dyr. Forskellen kan forklares ud fra større gylleoverflade i stalde med fuldspalte gulv. Målinger viser desuden, at lugtmissionen i høj grad afhænger af, hvor rene stierne er. I miljøgodkendelsen er der stillet vilkår [vilkår 2.1.1] om, at der skal etableres overbrusning, således at grisene ikke sviner på det faste leje. Teknik & Miljø har på baggrund af de udførte lugtberegninger vurderet, hvorvidt den ansøgte udvidelse vil medføre væsentlige gener eller ej for Ibskervej 36, og det er vurderet, at den planlagte udvidelse ikke vil medføre væsentlige gener for Ibskervej 36, idet de gældende genekriterier er overholdt.
- Ad 2) Projektet lever op til gældende lovgivning, og Teknik & Miljø har vurderet at der ikke er belæg for at kræve rensning af afgangsluften på staldene. Projektet indeholder imidlertid et vilkår om, at der skal etableres gyllekøling i en del af staldafsnittene. Gyllekølingsanlægget reducerer ammoniakfordampningen og dermed falder indholdet af ammoniak i afgangsluften og dermed minimeres lugten af ammoniak.